

ГЛАВА
2003

БИБЛИОТЕКА
БИБЛИОТЕКА

СРЕМА

**ГОДИШЊАК
БИБЛИОТЕКА
СРЕМА**

ЗА 2003. ГОДИНУ

Број 4

СРЕМСКА МИТРОВИЦА
2004

**ГОДИШЊАК БИБЛИОТЕКА СРЕМА
ЗА 2003. ГОДИНУ**

Број 4

СРЕМСКА МИТРОВИЦА
2004.

Издавач:

ПОДРУЖНИЦА БИБЛИОТЕКАРА СРЕМА
БИБЛИОТЕКА «ГЛИГОРИЈЕ ВОЗАРЕВИЋ»
СРЕМСКА МИТРОВИЦА

За издавача:

Живка Матић

Главни и одговорни уредник:

Весна Петровић

Уредништво:

Весна Спасојевић
Душанка Милорадић
Весна Степановић
Милена Освалд
Ратко Чолаковић

Штампа:

Графика Б & Депусо

ISSN 1450-5592

**ГОДИШЊАК БИБЛИОТЕКА СРЕМА
за 2003. годину, број 4**

САДРЖАЈ

БИБЛИОТЕКЕ У СРЕМУ У 2003. ГОДИНИ /

Весна Петровић, Душанка Милорадић

ГОДИШЊИЦЕ

Поводом 125 година оснивања прве читаонице у Старој
Пазови / Ратко Чолаковић, Златко Пашко

ИЗ НАШЕ ПРАКСЕ

Нобеловци у Градској библиотеци у Руми – изложба Милан
Зељак Археолошко благо Доњег Срема / Биљана Јеремић
Читалачка интересовања ученика основних и средњих школа
Срема / Снежана Лађиновић

Повратак књизи, библиотеци, читању / Драгомир Тулафић
Размишљање једног српског књижничара / Златко Пашко

ПОРТРЕТИ

Доситејева награда у правим рукама / Симо Поткоњак
С брега на брег као с века на век / Ратомир Дамјановић

ПРИКАЗИ

Годишњак библиотека Срема / Живко Попов
Каталог завичајних збирки у библиотекама Срема / Весна
Петровић

Зборник Сусрета библиографа / Радован Мићић

СУСРЕТИ

Четрдесети Сабор библиотекара Срема / Весна Ћосић

Четрдесет саборских година / Ратко Чолаковић

Двадесет година *Сусрета библиографа у спомен на др
Георгија Михаиловића* / Гордана Биљетина

Подружница библиотекара Срема у 2003. години / Наташа
Филип

Огранци

У 2003. години у иришкој општини отворен је огранак "Теодор Аврамовић Тицан" у Јаску, те је организован рад у 22 насељена места. За отварање овог Огранка значајна средства дала је месна заједница што је најбољи показатељ за неопходност организовања библиотечког рада у малим местима.

БИБЛИОТЕКЕ СРЕМА У 2003. ГОДИНИ

МЕСТО	БРОЈ КЊИГА		БРОЈ УПИСАНИХ		БРОЈ ПРОЧИТАНИХ КЊИГА		БРОЈ НАБАВЉЕНИХ КЊИГА	
	2002.	2003.	2002.	2003.	2002.	2003.	2002.	2003.
Инђија	76864	73435	2189	1877	47160	45778	3058	3881
Ириг	26729	32412	588	546	13659	17035	1040	1250
Пећинци	21041	21980	519	433	8120	9797	3099	895
Рума	49439	52312	4055	3327	45049	35737	3052	2741
Сремска Митровица	90669	95235	3886	2865	93085	80799	2796	3593
Стара Пазова	124436	125597	4869	4344	107392	91860	3344	3225
Шид	28072	27001	1080	983	14834	13558	580	1100
Укупно:	417250	427972	17186	14375	329299	294263	16969	16685

Књижни фонд

Књижни фондови библиотека Срема у 2003. години броје 427.972 књиге што је 2, 56 % више у односу на претходну. Највећи број књига 125.597 и даље има Библиотека "Доситеј Обрадовић" у Старој Пазови, а стандард 2 књиге по становнику својим књижним фондом од 32.412 књига односно 2, 64 књиге по становнику остварила је Српска читаоница у Иригу. Однос између стручних књига,

белетристике и књига за децу је нешто померен у односу на стандарде (20:55:25) и он износи: књиге стручне и приручне литературе 77.035, или 18%, књижевност 222.545 или 52%, књиге за децу 128.392 или 30%.

Нове књиге

У 2003. години библиотеке Срема набавиле су 16.685 књига. Набавка је мања за 284 књиге у односу на претходну годину јер су библиотеке набављале књиге стручне и приручне литературе, које због високих цена нису набављане дуги низ година. Највише књига набавила је Библиотека у Инђији (3.881), а за њом следе библиотеке у Сремској Митровици (3.593), Старој Пазови (3.225), Руми (2.741), Иригу (1.250), Шиду (1.100) и Пећинцима (895). Највише књига купљено је средствима Министарства културе 3.827 књига, затим скупштина општина 3.607 књига. Сопственим средствима купљено је 2.574 књиге, а 3.344 књиге добијено је поклонима. Највише средстава за набавку књига у Срему издвојила је Скупштина општине Инђија у износу од 717.281 динара.

Читаоци

Иако је почетком миленијума забележено повећање читалаца у библиотекама Срема, у 2003. години број читалаца се смањује за 16, 35% у односу на претходну годину. Библиотека у Старој Пазови, иако је уписала за 10% мање читалаца и даље има највећи број (4.344) уписаних. До смањења броја читалаца дошло је у свим категоријама у односу на претходну годину. Уписано је: деце до 14 година 5.436, или 27% мање, одраслих читалаца 5676, или 13%, средњошколаца 2407 или 24% и студената 850, или 34% мање. Највише уписаних читалаца има у категорији одраслих што је добар показатељ да библиотеке имају верне читаоце. Иако за њима следе по броју уписаних деца до 14 година, и

даље не можемо бити задовољни њиховим посетама библиотеци и избору литературе коју читају (углавном обавезна лектира).

Културна и јавна делатност

Увек богата и разноврсна садржајима културна делатност у библиотекама Срема и у 2003. години, години јубилеја, одвијала се кроз већ устаљење форме и облике рада.

Поред обележавања наведених јубилеја посебно издвајамо Библиотеку у Инђији која је у току лета одржала серију културних програма под називом "Сценафест 2003" у периоду од 02. до 10. августа. Грађани Инђије могли су да погледају следеће програме:

1. Кабаре *Добра стара времена*; Раде Марјановић, Лола Новаковић, Љиљана Стјепановић, балет, оркестар; Позориште на Теразијама, Београд
2. Концерт групе *So Sabi*
3. Позоришна представа *Santa Maria de la Salute*; Позориште, Ниш
4. Промоција књиге Ивана Иванковића *The Rolling Stones: уметност побуне*, разговор водио Саша Миливојевић
5. *Даница* – монодрама о животу сликарке Данице Јовановић у извођењу Катарине Вићентијевић; Дом културе Ваљево
6. Монодрама *Прекобројна* у извођењу Татјане Кецман; Театар Култ. Београд
7. Позоришна представа *Акваријум*; Драфт театар, Тузла

8. Монодрама *Сарајка у Београду* у извођењу Ање Поповић, текст и режија Исидора Бјелица; Позориште Славија, Београд

9. Концерт Биљане Крстић и *Bistrik Orchestra*

Библиотека „Доситеј Обрадовић“ у Старој Пазови у оквиру прославе 125 година постојања организовала је научни скуп „Знаменити Пазовчани“ на коме је кроз научно истраживачке радове представила десет Пазовчана који су својим радом обележили време у коме су живели.

Редовну културну делатност библиотеке су реализовале кроз следеће програме:

Народна библиотека “Др Ђорђе Натошевић“ Инђија

Промоција романа *Укоп оца* Младена Маркова,

Промоција књиге *Тајновита гора* Предрага Бањеглава,

Промоција књиге *Петла на пањ* и *Сребрна постеља* Еве Рас,

Промоција књиге *Поминак књижевски: фототипско издање књиге из 1810. године*,

Промоција књиге *Игра анђела* Љиљане Хабјановић Ђуровић,

Промоција књиге : *Досије Домашевски* Драгана Великића,

Промоција књиге *Двадесет година песничког рада* Милорада Димића Зрмањског,

Промоција књига *Зборника радова Сусрети библиографа у спомен на др Георгија Михаиловића 2002*,

Песничко вече посвећено Мирославу Антићу и *Гарави сокак* у организацији Књижевног клуба *Мирослав Мика Антић* и трибина *Секте – пошаст садашњице*;

Изложбе у Кући Војновића :

- слика ликовне колоније *Борковац из Руме*,
- сликара Срећка Радуловића из Сремске Митровице,
- Данице Јовановић из Бешке, -
- ликовне школе *Штифла* Ивице Ковачића из Сремске Митровице,
- сликара Бранке Милић из Београда,
- Јована Исакова из Београда,
- Зорана Сувајца из Бешке,
- Мирослава Лазовића из Београда,
- фотографија *Jakova Wolfgang Theera* из Немачке Ђорђа Девића,
- радова *Живети заједно* у организацији Црвеног крста и Зорана Милошевића
- *Археолошко туристичке разгледнице Инђије*.

Српска читаоница Ириг

- 14. фебруар – Свечаност поводом Светог Трифуна - крсне славе Читаонице.
- 3. април - Књижевни сусрет за ученике првих разреда са Тодором Бјелкићем.
- 9. мај – Изложба слика Удружења ликовних уметника „Никола Алексић“ из Бечеја.
- 29. мај – Књижевно поподне чланова Књижевне задруге *Другари* из Јаска.
- 24. јуни – Отворена је изложба слика Константина Гљушића
- 10. јули – Вече љубавне поезије на коме је промовисан ЦД са бисерима српског љубавног песништва

- 18. септембар – Отворени су 11. Пударски дани
- 3. октобар – 40. Сабор библиотекара Срема
- 24. октобар – Изложба слика Тадије Савића из Ивањице
- 29. октобар – Промоција књиге *Трећа рука* Матије Бећковића
- 28. новембар – Изложба слике и керамике Соње Савић из Руме.

Народна библиотека Пећинци

Своје културне програме реализовала је у сарадњи са Домом културе из кога се издвојила крајем године.

Градска библиотека Рума

- 12. фебруар – Промоција књиге *Ђаво у праху* Мирјане Булатовић и Ике Митровића
- 8. април – Промоција афоризама *Без пардона* аутора Живана Требјешанина
- 29. април – Портрет писца Горана Петровића
- 28. мај – Сусрет са Горданом Куић и делом *Бајка о Бењамину Баруху*
- 30. мај – Промоција збирке песама на путовањима Анђелке Јовић
- 6. јуни – Постављена је изложба Завичајне збирке Градске библиотеке у Руми аутора Љиљане Савић, Невенке Мрђа и Стевана Ковачевића
- 28. јуни – Промоција књиге *Смех и сузе* Николе З. Мајсторовића
- 20. јули – Промоција књиге *Иде Лола и пева бећарац* Јасмине Вукмановић

- 20. март – Квиз за ђаке прваке *Ау, што је школа згодна*
- 2. април – Конкурс *Велики мали песници*
- 24. април – *Ускршњи атеље*
- 7. октобар – Сусрет са песником Бориславом Богдановићем
- 9. октобар – Креативна радионица-дете се игра и ствара
- 18. децембар – Сусрет са песником Слободаном Станишићем

Сусрети са завичајним ствараоцима

- 22. јануар – Портрет сликара др Бране Иванковића
- 28. јануар – Изложба ликовних радова Иване Прокоповић
- 6. фебруар – Промоција књиге *Дођи у мој свет* Миодрага Радоша
- 19. април – Изложба слика Предрага Шпањевића Шпање
- 21. април – Изложба рукотворина уз поетско казивање и хорско певање чланова Удружења пензионера
- 31. јули – Промоција књиге *Времепоп жеља* Јелице Радосављевић
- 4. септембар – Промоција поетске збирке *Митровице да ли чујеш песме* Злате Чолић Захорјански
- 4. новембар – Митровачки Митровдански књижевни сусрети
- 7. новембар – Промоција књиге *Јован и чаврндија* Горана Вида Лакића
- 14. новембар – Промоција књиге *Прекрајање стварности* Јелене Богосављевић

- 18. новембар – Промоција збирке песама *Пробуђени снови* Цвијетина Баје Лобожинског
- 18. децембар – Промоција монографије *Болница у Сремској Митровици од 1824-2002 године* приређивача др Федора Маринковића

Народна библиотека „Доситеј Обрадовић“ Стара Пазова

- 19. фебруар – Промоција романа *Укоп оца* Младена Маркова
 - 28. март – Представљена је збирка поезије *Плен судбине* Гордане Бармин
 - 16. април - Промоција романа *Трг соли* Радослава Батића
 - 4. јун – Промоција књиге *Трећа рука* Матије Бећковић
 - 24. јуни - Представљање репринт издања књиге *Тридесет дана на убаву путу* Василија Константиновића
 - 10. октобар – Научни скуп *Знаменици Пазовчани* Нова Пазова
 - 3. април – Трибина на тему *Рат и православље*, учествовао академик Владета Јеротић Војка
 - 18. април - Књижевно-уметничко вече са књижевницима Анђелком Ердељанином и Драгомиром Ћулафићем
- Народна библиотека „Симеон Пишчевић“ Шид**
- Продајна изложба књига издавачке куће *Светови*
 - Промоција *Каталога завичајних збирки у библиотекама Срема*
 - Промоција књиге збирке репортажа *Приче наших дана* Недељка Терзића

набављане седамдесетих година прошлог века. Већина наслова ових књига одавно је престала да буде обавезна лектира, те они представљају такозвани "мртав" фонд библиотека. Актуелне лектире, стручне и приручне литературе за ученике и наставнике нема довољно што је последица недовољне и непланиране набавке.

Простор је битан услов за добру организацију рада, у које су смештене школске библиотеке и он је недовољан. Свега 30% школе има одговарајући простор за библиотеку, а само две школе имају одвојен читаонички простор. Већина школских библиотека је претрпана књижним фондом и у њима је смештено пар читаоничких столова и радни сто за библиотекара. Започела је и аутоматизација библиотечног пословања у школским библиотекама у митровачкој општини у којој пет школа своје фондове уносе у електронске базе података.

Кадар који ради у школским библиотекама има одговарајућу вишу или високу стручну спрему. Број радника и квалификациона структура у потпуности задовољавају стандарде, али проблем у раду је што се кадар у једном броју школа мења скоро сваке школске године и рад у библиотеци сматра прелазним решењем док се не укаже радно место у настави. У овим школским библиотекама не може се говорити о стручном и континуираном раду. Чињеница, да посао школског библиотекара није довољно цењен и уважаван у школама, требало би да подстакне школске библиотекаре да свој рад подигну на виши ниво сталним стручним усавршавањем и непрестаним проналажењем нових садржаја и облика рада.

Корисници библиотека су сви ученици и наставници школе који су уписани у књигу за упис читалаца. Они имају права и обавезе које су регулисане Правилником о раду школске библиотеке. Сарадња са ученицима одвија се кроз

педагошко-аниматорску и културно-васпитну делатност. Посебно је развијен овај облик делатности у школским библиотекама општине Сремска Митровица. Сви културни програми који се одвијају у библиотекама су планирани, садржајно богати, а реализују се кроз књижевне сусрете, квизове, тематске часове, израду школских листова и рад библиотечких секција. У појединим школама библиотекар је и носилац и организатор приредби и свечаности школе (Дан школе, прослава Светог Саве).

Сарадња са наставницима одвија се преко заједничког планирања и набавке књига, усаглашавања коришћења лектире и одржавања часова у библиотеци и организовања књижевних и осталих програма.

Последњих деценија прошлог века много се говорило о новим токовима како библиотекарства уопште тако и оног које се одвија у школским библиотекама. Присутна је аутоматизација библиотечног пословања, узајамна каталогизација, трансформација школске библиотеке у мултимедијални центар школе с једне стране и библиотека које се гуше у малом простору, оптерећене неактуелном књигом и остављене на милост и немилост незаинтересованим радницима, с друге стране.

*Ратко Чолаковић, библиотекар саветник
Златко Пашко, виши библиотекар
Народна библиотека „Доситеј Обрадовић“
Стара Пазова*

**ПОВОДОМ 125 ГОДИНА ОСНИВАЊА ПРВЕ
ЧИТАОНИЦЕ У СТАРОЈ ПАЗОВИ**

развој библиотечке делатности

“Врло је ретко место данас о којем се тачно знаде, када је постало, како се развијало, ко га је први засновао и од чега је име своје добило. Тешко је доћи до праве истине, кад нема тачних записа, сигурних података и бележака, па као што је под копреном заборава завијен постанак многих и многих места, тако је и са нашим местом - Старом Пазовом.”

Овако своју књигу, данас бисмо рекли монографију, о Старој Пазови почиње знаменити парох пазовачки Симеон Араницки, године 1912. Захваљујући Араницком под копреном заборава није остао један значајан датум, 12. јул 1878. године, када је у Старој Пазови група угледних грађана основала прву Читаоницу. Прецизни хроничар Араницки забележио је и да је требало пуних десет месеци да из Канцеларије Крајишке управе унутрашњих дела стигне потврда Правила Читаонице. И поред оскудних података позната нам је прва управа Читаонице коју су сачињавали: Владимир Хурбан, свештеник словачке евангелистичке цркве; отац познатог књижевника, њен први председник; Ђура Пауковић, потпредседник, Никола Петровић, благајник, Павле Јанковић, Михајло Вујић, Милош Пауновић и Антун Руп, одборници, све чиновници и трговци овдашњи.

Упадљиво је да Читаоница нема одредницу српска и да је председник словачки свештеник.

Читаоница је располагала са стотинак књига и примала је неколико листова. Забележено је да је приређивала две забаве годишње: на православну Нову годину и Сретење. Што се осталих активности тиче, све је зависило од ентузијазма појединаца. Кад је о раду ондашњих читаоница реч, треба напоменути да су се оне умногоме разликовале од данашњих библиотека. То су више била места за окупљање и размену информација, читање новина, образовање и просвећивање народа, а наравно и за читање књига.

У време оснивања Читаонице Стара Пазова имала је, како бележи Араницки, 4315 становника, 905 православних Срба и 3410 Словака евангелика. Он каже и то да сви Срби “говоре источним наречјем, лепим и чистим српским језиком... Дobar део мушких говоре и словачким језиком... код Словака већина мушких и женских зна српски.”

Долазак Словака 1770. године није убрзао само развој пољопривреде, већ и културни живот постаје знатно богатији и у знаку прожимања двају блиских словенских народа.

У то време постојале су збирке књига у саставу црквених општина као и у тзв. Тривијалној школи на немачком језику, која је припремала ђаке за државну службу. Поред осталих похађали су је Лазар Бојић (1791-1859), први српски библиограф, као и Никола Петровић, будући велепоседник и други по реду председник Читаонице. Забележено је да свештеник Павле Јанковић године 1887. своју личну библиотеку поклања цркви у Старим Бановцима, али “тако да буде сваком љубитељу читања под реверзом приступачна”.

Средином 19. века много синова угледних и имућних Срба и Словака школује се у Сремским Карловцима, Новом Саду, Братислави, Кежмарку и другде. Осамдесетих година

19. века лепшу будућност најављивао је звиждук локомотиве, која је 1883. године повезала Пазову с Европом. Прогрес је наговестило и електрично осветљење добијено из властите термоцентрале 1885. године. Трговци и занатлије сада су много лакше одржавали контакте са околним градовима. У Земуну, Сремским Карловцима, Новом Саду, чешће упознају људе који много полажу на културу, па и сами чине исто. Њихова имена често су међу пренумерантима на књиге и часописе, они су чланови “Матице српске”, “Српске књижевне задруге” и “Друштва за Српско народно позориште”, понекад чешће него што је случај са много већим варошима. Међу претплатницима на поједина дела Вука Карацића налазимо имена трговаца, свештеника, учитеља и чиновника из Пазове, Голубинаца и Војке.

Интелигенција која је управо стасавала доносила је нова схватања, књига је у њиховом животу заузимала све значајније место. Подстицај читању дају све бројнији часописи и алманаси, ширећи круг тема, објављујући оригинална дела младих писаца. У Читаоници се чита, препричава и дискутује. Друштвени и културни живот се нарочито интензивира доласком у Стару Пазову гласовите породице Хурбан, 1875. године.

Пазовчани пишу и објављују своје радове у листовима оног доба: учитељи Јан Тобијаш Лангхофер, Јан Кутлик и Димитрије Чобић, свештеници Штефан Лешка, Владимир Хурбан Владимиров, син првог председника Читаонице, касније познати писац и већ помињани Симеон Араницки.

Године 1893. трудом и залагањем месног свештеника, књижевника, скупштинара Жупаније Сремске, члана Матице српске, Дамјана Прерадовића, основана је Српска читаоница у Голубинцима. Читаоница успешно ради и поседује солидан књижни фонд, као и новине и часописе оног времена:

Летопис Матице српске, Заставу, Србобран, Браник, Стражилово, Врач погарач, Брку и Привредник.

Већ почетком 20. века, у Старој Пазови почиње да ради и друга читаоница о којој имамо знатно више података. Замисао о оснивању “Читаонице Срба занатлија” потекла је 1904. године од сајције Јована Вучевића и кројача Паје Теодоровића. По угледу на сличне установе у Војводини, одржана је оснивачка скупштина 11. априла, на којој је изабран одбор за израду Правила. Председник одбора био је берберин Мита Малетић, а Правила је саставио адвокат др Радивоје Тешић. Изабрана је прва управа и први председник, Станко Бронзић.

Ова читаоница била је смештена у гостионици Милана Рапајића. Крајем 1911. године имала је 22 редовна и 50 помажућих чланова, међу којима је било и ратара. Ово је била библиотека у правом смислу речи, јер је располагала са 600 дела забавне и поучне садржине од којих је исте године прочитано 200 књига. У гостионици су зидови били украшени урамљеним сликама знаменитих Срба у тада популарном издању Андре Гавриловића. Ту су се поред државних “Народних новина”, могли читати листови: “Привредник”, “Врач”, “Србобран”, “Застава”, “Дубровник”, “Српска реч”, “Босанска вила” и “Душановац”.

Читаоница је имала своју славу, Светог Саву. После свете литургије резао се славски колач и освећивала водица. Увече би у гостионици била постављена бина осветљена свећњацима и тада би се изводила “дилетантска представа”, а прилог са прославе ишао је у добротворне сврхе. Забележено је да је било и неколико популарних предавања, нарочито за време зимских вечери. Прекинула је рад за време Првог светског рата, да би између два рата имала преко 700 књига белетристике. Сачувано је стотинак књига које су данас у власништву Народне библиотеке “Доситеј Обрадовић”, за

које се са сигурношћу може тврдити да су припадале овој читаоници по овалном печату, и комплет поменутих портрета из серије “Знаменити Срби”. Један број књига носи печате личних библиотека угледних грађана: Саве Петровића, Данила Медаковића, Бранка Чипчића, Димитрија Лазића и Јулиуса Галанте.

О раду “Словачке пучке читаонице” читамо у монографији о Старој Пазови на словачком језику из пера Карола Лилгеа (1888-1953) из 1932. године. Основана 1905. године са задатком да шири народно образовање и негује родољубље, због нејединства међу члановима и неповољних политичких прилика, није много постигла. Евангелистичка црква изашла јој је у сусрет уступањем уређене просторије у парохијском дому, али осим читања новина чланови нису могли добити ништа више. О организовању литерарних и поучних предавања у записницима из тог времена нема ни помена. Рад је потпуно замро већ после три године. Часописе још неко време наставља да добија “Словачка банка”, излаже их и даје на коришћење у холу своје зграде. Требало је чекати 18. фебруар 1923. године и иницијативу учитеља Ферда Клаћика (1895-1944), да би поново оживео рад ове читаонице. На скупштини су потврђена правила, почеле су се набављати књиге, пристигли су нови бројеви часописа. После пресељења у новоизграђени Народни дом, новембра 1928. године, имала је више од сто чланова. Велик број књига добијен је од Министарства просвете Чехословачке Републике. Учитељица Људмила Долинај оснива секцију “Матице школске” с циљем да код деце развија љубав према књизи. Тридесетих година организују се течајеви из словачког језика и зидарски вечерњи течај, оснивају се Драмска секција и Господарско друштво, које ће касније самостално деловати. Књижни фонд ове читаонице данас се,

углавном, налази у библиотеци Словачке основне школе “Херој Јанко Чмелик”.

Посебна прича је оснивање и рад неколико читаоница у нашем месту између два рата. У новој држави Југославији водило се рачуна о култури, као најбољем начину да се упознају и приближе људи различитих схватања, обичаја и религија. “Читалачки клуб”, основан је 1921. године са циљем неговања другарства међу љубитељима књиге и ради јефтине претплате на књиге, листове и часописе. После успешног почетка (имао је своју певачку дружину), због премештаја чиновника и обавеза у другим сродним друштвима, своју имовину клуб је 1933. године уступио “Соколској читаоници”.

Друштво “Српски соко” основано је у просторијама “Читаонице Срба занатлија” још 1906. године, а до изградње соколског дома вежбало се у сали хотела Николе Петровића у центру места. Богата је активност “Сокола”, између осталог, организована су предавања за народ и набављане оучне књиге.

“Занатлиска омладина”, друштво основано 1929. године, имало је и читаоницу са 150 књига. Одржавале су се две забаве годишње у корист набавке књига.

Иако се у Старој Пазови већина становништва бавила земљорадњом, приметно је интересовање за укључивање у културне токове и тежња за просвећивањем. Оснивање бројних друштава која су требала да задовоље те потребе, касније је ишло по верској или националној припадности, тако да се снага расипала, а чланови објективно нису могли да одговоре обавезама ако су били чланови више друштава истовремено. Зато је Величко Бојовић, писац брошуре о Старој Пазови, с правом приметио да би она “боље успевала у своме раду, кад би их било мање, а са више секција.”

Занимљиво је да је Стару Пазову 1932. године посетио тада већ угледни писац Милош Црњански у својству дописника “Времена” и о томе објавио опширну репортажу. Учитељ Фердо Клаћик, чешки легионар и неуморни културни радник, с поносом му показује “читаоницу, пуну сељака, што читају и проводе ту дане, без алкохола”, која на писца оставља снажан утисак. Између осталог, Црњански пише:

“Стара Пазова, на пола сата од Београда, бели се у прашним стрњикама покошеног жита и јечма, дуж пруге брзих возова, у мору кукуруза и сремске равнице. Недељом, пошто је овршила, она се одмара испод дудова и игра...Прашни друм, прашни дудови, гуске, два-три гнезда рода по крововима, спавали би у потпуној тишини мртвила септембарског дана, да није страшне жеге сунца.”¹

За време Другог светског рата настали су тешки дани и за библиотекаре и за читаоце. Злогласна НДХ забрањивала је употребу књига штампаних ћирилицом, као и све што је носило призив српског или југословенског. Неке од ових књига ипак су избегле злу судбину јер су раздвојене по домаћинствима, да би после завршетка рата биле враћене и налазе се данас у Библиотеци.

У Старој Пазови и околним селима после Другог светског рата деловале су библиотеке при сељачким задругама, културно-уметничким друштвима и друштвено-политичким организацијама. У “Слободној Војводини” читамо да је већ у пролеће 1949. године одржано такмичење сеоских књижница старопазовачког среза, на коме је учествовало 16 библиотека. Оснивачка скупштина “Среске читаонице” одржана је 21. марта 1950. године. Изабрана је управа: Јозеф Шаркези, председник, Андрија Рармати, Зорица Живковић, Анкица Костелић, чланови и Влада

¹ “Време”, Београд, 22.9.1932.

Стефановић, књижничар. Читаоница се налазила у Улици Иве Лоле Рибара (сада Краља Петра) у којој су се на окупу нашле књиге Месног синдикалног већа, Омладинске библиотеке и мањи број књига купљених од средстава из општинског буџета. Била је отворена сваког дана, а у почетку је имала око 60 чланова.

Влада Стефановић, иако по занимању трговац, одговорно и врло савесно је обављао библиотечке послове, бринуо се о набавци књига, њиховој обради, радио са корисницима, водио рачуна о набавци дрва за огрев, поправци инвентара, укоричавању оштећених књига. Из записника сазнајемо да је пратио рад библиотека по селима целог среза (Нова Пазова, Војка, Крњешевци, Сурдук, Попинци, Нови Сланкамен, Бешка, Инђија и др.) То значи да је обављао оно што данас знамо као делатност матичне службе, као и све административне послове. Крајем 1952. године библиотека је имала тачно 2714 књига. Чак се и један радио-апарат нашао у читаоници, па су читаоци могли да послушају занимљиве емисије.

Било је финансијских проблема, па је због беспарице отказивана претплата на новине, док наплата чланарине и казне, кауције за нередовно враћање књига, често иде уз велике тешкоће. Општински народни одбор 1959. године мења статус читаонице, она постаје "Месна библиотека", буџетска установа чијим радом управља Савет библиотеке. Након три године, 1962. проглашена је за Матичну библиотеку на територији општине, и ускоро добија прво веће признање за своју делатност. Покрајински одбор матичних библиотека проглашава је за примерну у 1964. години и награђује са 100.000 динара. Шездесетих година све библиотеке у Општини кадровски јачају, обогаћују фондове. То је време када се у библиотекарству усаглашавају

стандарди и законске норме, те је рад у таквим условима захтевао стално усавањавање.

Године 1973. основан је "Клуб љубитеља књиге", који ће организовати низ предавања, материјално помагати рад Библиотеке и предложити да она понесе име књижевника и просветитеља Доситеја Обрадовића. Али, просторни проблеми тиме нису решени.

Заједница библиотека Војводине додељује јој Годишњу награду за 1974. годину, "за постигнуте ванредне резултате у ширењу књиге и унапређењу библиотекарства у Војводини".

Почетком 1977. године, доласком на чело Библиотеке Милорада Боројевића, долази до наглог ширења библиотечке мреже у Општини. Отварају се огранци у Новим Бановцима, Сурдуку и Кршењевцима, а до тада самостална библиотека у Голубинцима, улази у састав општинске Матичне библиотеке. Милорад Боројевић, велики културни прегалац, заљубљеник у књигу и писану реч, изузетан човек и интелектуалац широких интересовања, као истакнути друштвено-политички радник, искористио је свој утицај и ауторитет да убеди општинске челнике у неопходност изградње нове зграде Библиотеке. После дугих разговора и самоуправних споразума то му полази за руком. Године 1978. ударени су темељи тзв. двонаменског склоништа, где ће се наћи и просторије Библиотеке, а то је зграда у којој сада радимо.

Ишчекујући пресељење у нову зграду, фонд је морао бити физички раздвојен. Књиге на словачком језику пренете су у Словачки дом, део књига на српском језику пресељен је у Српску читаоницу, а део спакован у кутије и однет – на таван. Ипак, и поред веома лоших услова, Библиотека у Старој Пазови имала је тих година 1300-1500 уписаних читалаца.

Од 1. јануара 1979. године Библиотека је, у складу са тадашњим самоуправним организовањем и удруживањем, била у саставу Културно-образовног центра, као један од његових ООУР-а, где је остала до 1987. године, од када је поново самостална.

После четири године нужног смештаја, 17. октобра 1982. године, Библиотека је почела са радом у новој згради, на преко 600 квадратних метара корисног простора, згради где се и данас налази.

“Отварање нове библиотеке у Старој Пазови је најзначајнији културни догађај последњих година не само у нашој општини него и много шире. Књига добија место које заслужује”, речи су директора Милорада Боројевића у говору поводом двадесет година матичности библиотеке.

Полице су убрзано почеле да се попуњавају. Тих година набављано је преко 5000 нових публикација. Библиотекари су у нови простор унели и нове, савремене облике рада. Убрзана је каталожка обрада књига, организоване изложбе слика и књига, сусрети с еминентним писцима, трибине на којима учествују познати ствараоци: Десанка Максимовић, Стеван Раичковић, Милорад Павић, Младен Марков, Радослав Братић, Давид Албахари, књижевници; Дејан Медаковић, Живан Милисавец, Васо Милинијевић, Јан Кмежић, Михајло Харпањ, Слободан Ж. Марковић, историчари и књижевни критичари. Прилику да представе своје стваралаштво добијају завичајни писци: Мирослав Демак, Вићазослав Хроњец, Драгомир Ђулафић, Јосип Хохњец, Анђелко Ердељанин, Мартин Пребуђила и многи други.

Све то било је запажено у стручним круговима. На 20-том Сабору библиотекара Срема 1982. године библиотека добија награду “Доситеј Обрадовић”. Библиотекари редовно учествују на семинарима и свим активностима у Војводини.

Број чланова библиотеке и број прочитаних књига расту, библиотека постаје центар културних дешавања.

Не запоставља се рад у огранцима, где предњачи библиотека “П.П.Његош” у Новој Пазови. Следе, већ по традицији, библиотеке у Голубинцима и Старим Бановцима. Као признање за свој рад библиотека добија награду “Милорад Панић Суреп”, највеће признање које се у Србији може добити у овој области.

Трагични догађаји деведесетих година 20. века, поред тога што су се негативно одразили на набавку књига (на пример, 1993. године приновљено је мање од 600 књига, углавном поклона), неочекивано су показале да се наш народ, кад му је најтеже, окреће – књизи. Број читалаца био је рекордан! Тих несретних 78 дана Библиотека је била у правом смислу речи интелектуално прибежиште и физичко склониште од терора НАТО алијансе.

За 125 година библиотекарство је доживело велики преображај. Од скромних почетака без стручних радника, са мало књига у неодговарајућим просторијама, до културне установе која задовољава врхунске стандарде у свим областима библиотечке делатности. Са 20 стручних радника, са 126 хиљада књига и преко две књиге по становнику у Општини, са безмало шест хиљада читалаца и савременом рачунарском техником, сигурно смо закорачили у нови миленијум. Пред библиотеку се поставља императив брзог информисања корисника и обавеза да учини све како би сачувала нешто од старог духа читалишта и првих читаоница. На такву просветитељску улогу библиотекара упућују нас и речи Доситеја Обрадовића, чије име с поносом носимо: “Сваки доброжелателни човек кад лепо што или чита, или чује, жели да свак кога он љуби то исто и чита и сазна, да бољи и разумнији буде; а ово морамо свим људима

желети зашто ће нам свима скупа боље бити кад сви будемо бољи, разумнији и правдољубивији.”

*Милан Зељак, библиотекар
Градска библиотека
Рума*

ИЗЛОЖБА КЊИГА НОБЕЛОВАЦА У ГРАДСКОЈ БИБЛИОТЕЦИ У РУМИ

Једна од активности градских и народних библиотека је организовање изложби књига. Поводи су различити, а са библиотечких фондова ваља скинути патину и на светлост дана изнети поједине делове. То се чини у различитим поводима. Најчешће су то годишњице рођења или смрти истакнутог књижевника. У просторијама Библиотеке, на малом и скромном простору, показује се део фонда. То је уходана пракса у готово свим Градским библиотекама. Нормално да то чини и наша библиотека.

Посебну пажњу заслужује изложба књига – Нобеловци у градској библиотеци у Руми. Из просторних разлога, а имајући у виду и шири друштвени значај, показна изложба је одржана у Културном центру у Руми, у храму румске културе и то на престижном месту у великом холу. Отварању Изложбе књига претходиле су вишемесечне припреме. Сам чин отварања Изложбе 17. октобра 2003. године имао је добру посећеност и заинтересованост читалаштва. Изложбу је отворио др Јован Попов, професор упоредне књижевности на Универзитету у Новом Саду. Указао је значај Нобелове награде за књижевност, као и на пропусте при одређивању и додељивању ове светске награде. Испред домаћина о организацији ове значајне изложбе говорио је Милан Зељак, библиотекар.

Изложба је садржала дела нобеловаца књижевности и осталих нобеловаца, са акцентом на нобеловце књижевности. Од 96 лауреата показали смо дела 74 награђена. Посебан,

издвојен део изложбе, централни, односио се на нашег нобеловца Иву Андрића. Уз пригодну фотографију изложена су целокупна дела великана наше књижевности. Имали смо три изложбе обједињене у једној.

Приликом одабира књига руководили смо се утврђеним принципима: заступљеност у фонду и образложења Нобеловог комитета, у којима се наглашавају разлози за додељивања признања. Показали смо једно, два или више дела појединих аутора. Селекција је била неминовна. Хронолошки смо поређали ауторе, исписали кратку легенду и за оне лауреате, чија дела немамо у књижном фонду. Књижевна дела са легендама аутора смо поставили у дванаест витрина, у девет вертикалних и у три хоризонталне. На пет паноа смо хронолошким редом приказали добитнике ван књижевности. У посебном делу паноа су приказани, у речи и слици добитници Нобелове награде за мир, физику, хемију и медицину. На две полице, за област мира, хемије, физике, медицине са физиологијом, и за економију, изложено је укупно двадесет књига. Била су заступљена дела: Алберта Ајнштајна, Вернера Хајзенберга, Марије Кири, Хенри Кисинџера, Анвара ел Садата, Михаила Горбачова, Нелсона Менделе, Фридмана Милтона и других. Изложбу је чинило укупно 164 књиге.

За изложбу која је трајала до 23. октобра 2003. године сачињен је пригодан каталог, који се састоји из два дела: први, уводни говори о Нобеловој награди за књижевност и други са списком изложених књига. Из техничких разлога на списку нису дела најновијег нобеловца Џона Куџија, али је на показној изложби омогућено посетиоцима, заљубљеницима књиге да виде два дела: «Дечаштво» и «Срамоту».

Изложба је одржана у време проглашења лауреата за 2003. годину. Трајала је укупно седам дана. Због актуелног

тренутка посета читалачке публике се показала као изузетно добра.

Након одржане изложбе порасло је интересовање корисника за читање дела Нобеловаца књижевности. Тим чином је реализована и једна од наших намера да покажемо читалаштву шта све поседујемо и позовемо их на читање. Заиста се ради о правој ризници дела, која имају задатак да оплемене људску душу.

Изложба је показала и која дела недостају, што је позитиван сигнал за праву поуну и надградњу постојећег библиотечког фонда. Заиста је право задовољство организовати такав тип изложбе. Она заслужује да се о њој говори из различитих углова. Ово је само сумарна скица онога што је она представљала, а прави ужитак су имали они који су је посетили.

*Биљана Јеремих, самостални књижничар
Народна библиотека Пећинци*

АРХЕОЛОШКО БЛАГО ДОЊЕГ СРЕМА

У галерији Дома културе у Пећинцима 10. октобра 2003. године отворена је изложба "Археолошко благо Доњег Срема Археолошки налази од праисторије до средњег века", аутора Перице Одобашића, дипломираног археолога из Купинова.

Изложбу је отворио мр Мирко Петровић, кустос Војног музеја у Београду, који је аутору пружио стручну и техничку помоћ око припреме и опремања изложбе.

Изложба је побудила велико интересовање културне јавности у нашој општини, тако да је трајање изложбе продужено за десетак дана.

Занимљиво је и то да је већину изложених предмета пронашао сам аутор Перица Одобашић, на локалитетима Доњег Срема. За време трајања изложбе аутор је посетиоцима држао права мала предавања о прошлости.

Следи Каталог изложбе.

Подручје Доњег Срема од памтивека је житородни крај. Преломни цивилизацијски моменат када су људске заједнице култивисале и почеле плански да узгајају поједине биљне врсте, нарочито житарице, одиграо се на почетку млађег каменог доба, чије су револуционарне тековине и формирање сталних насеља, седелачки начин привређивања, проналазак грнчарије као и припитомљавање животиња. Тадашњи становници Доњег Срема оставили су на многим местима јасне трагове живота који су и данас скривени тик испод златног класја.

Захваљујући остацима те материјалне културе, археологија нам омогућује да сагледамо укупну активност, начин живљења, а често и размишљања древних људи.

До сада је на подручју доњег Срема евидентирано стотинак археолошких локалитета. На свега десетак је извршено сонажно истраживање, док су остала налазишта констатована на основу покретног археолошког материјала, пронађеног случајно или приликом рекогностицања терена. Свега неколико локалитета има видљиве трагове архитектуре.

На основу пронађеног материјала, сваки локалитет је хронолошки и културно опредељен. Доста их је стратиграфски вишеслојна, односно садрже материјалне остатке различитих временских и културних фаза, слагане једне изнад других, у континуитету или са извесним прекидима гледајући у целини, на налазиштима, евидентираним до данас, заступљене су, углавном, све, за овај простор значајне културе праисторије, а такође и слојеви свих историјских фаза.

Праисторија

Овај период покрива велики временски распон од формирања безимених неолитских сталних насеља, до формирања прве државне творевине келтских племена. Најстарије праисторијске културе на подручју доњег Срема су старчевачка и винчанка. Оне припадају раздобљу средњег и млађег каменог доба, односно неолиту, периоду који обухвата време од 5500 до 3500г. п. н. е.

Бакарно доба или енеолит (3500 – 2100 г. п. н. е.), заступљено је бедемском, костолачком и вучедолском културом. Наредни период праисторије, бронзано доба, на овом подручју репрезентују ватинска култура и белегиш група (2100 – 1100 г. п. н. е.)

Старије гвоздено доба, халштат, заступљен је свим својим хоризонтима (1100 – 300 г. п. е.)

Најзад, млађе гвоздено доба односно латен (300 г. п. н. е – 0) већ је протоисторијски период. Келтска племена, као носиоци латенске културе, први су етнички познати становници Доњег Срема.

Антика

Римско присуство на овом простору оставило је знатан културни слој. Почетком нове ере, римске трупе заузимају ово подручје. Присуство римљана на простору доњег Срема, на основу покретно археолошког материјала, може се пратити до коначног пада римске империје. Највећи број констатованих локалитета овог периода има карактер пољопривредних имања (villa rustica), али део материјала потиче и са античких некропола.

Територијом доњег Срема пролазила су два различита римска пута, чији су остаци констатовани и то: од запада ка истоку Sirmium – Basiana – Taurunum (односно Singidunum), и од севера ка југу Cusum – Solnok (код Basiane) – Kupinovo – Beljin (у Србији).

На овом простору је прокопан и шанац (fossa) од Јарка (Fossae) до Прогара, данас познат као канал Јарчина у чијем темену је констатовано и реконструисано велико утврђење на Добановачкој градини (caput Bassianense).

Средњи век

Више локалитета садржи покретни материјал из средњег века, међутим, град Купиник, црква св. Куле и манастир Обед (црква мајке Ангелине), сва три код Купинова својом, до данас, очуваном архитектуром чине моћан слој, хронолошки везан за егзистенцију српске деспотовине у Срему. Због тога их треба посматрати као културну целину, а због њихове просторне близине,

слободно можемо говорити о комплексу средњевековних грађевина.

Црква св. Луке, задужбина деспота Ђурђа Бранковића, саграђена половином XV века те свакако представља најстарију српску богомољу у крајевима северно од Саве.

Стари град Купиник се први пут помиње у две повеље из 1388. године и то као угарско краљевско утврђење. Од почетка XV века резиденција је српских деспота у чијим рукама остаје до коначног разарања 1521. године. Црква мајке Ангелине задужбина је последњих изданака деспотске лозе Бранковића. Саграђена је почетком XVI века и представља прву цркву брвнару у Војводини.

*Снежана Лађиновић, виши библиотекар
Библиотека "Глигорије Возаревић"
Сремска Митровица*

ЧИТАЛАЧКА ИНТЕРЕСОВАЊА УЧЕНИКА ОСНОВНИХ И СРЕДЊИХ ШКОЛА

Одговоран приступ теми "Читалачка интересовања ученика основних и средњих школа" не подразумева само запажање библиотекара о читалачком интересовању, већ захтева комплексно сагледавање низа питања која се баве односом ученика према читању, књизи, библиотеци, школи, библиотекарју, медијима и другим видовима комуникације. Да бих добила јаснији увид у ову проблематику, урадила сам анализу појединачних мишљења и ставова ученика на ту тему.

На територији Срема, анкетирани су ученици 20 основних и 8 средњих школа. Питања за ученике основних школа разликовала су се од оних за ученике средњих школа. Анкетирани су 1352 ученика и то 818 ученика основних и 534 ученика средњих школа.

Анкета за ученике основних школа садржи 12 питања са понуђеним одговорима или је дата могућност дописивања одговора. Питања су иста за ученике од првог до осмог разреда, с тим што је анкетирани већи број ученика од петог до осмог разреда (од 818 ученика, 291 ученик припада категорији од првог до четвртог разреда, а 527 ученика од петог до осмог разреда).

С обзиром да категоризација према успеху није од великог значаја за саму анкету, нећемо се задржавати на овом питању. Само питање више представља психо – ефекат, јер је препорука библиотекарица и наставницима била да се анкетају не само одлични ученици, као што је то у пракси

најчешће, него и ученици са нижим успехом. Према показаним резултатима или су се наставници релативно придржавали ове препоруке, па су више од половине анкетираних одлични ученици или библиотеку, процентуално више посећују одлични ученици. Лично нисам могла да разрешим ту дилему, али ипак нагињем овој другој опцији.

Не знам колико су ученици основних школа били искрени у својим одговорима, верујем да јесу управо онолико колико су то и овом анкетом пласирали, али веома пријатно изненађење јесте 62% анкетираних ученика који не долазе у библиотеку само да би узели лектуру, него своје слободно време испуњавају читањем. Свега једна трећина ученика се определила за опцију "потребна ми је лектура", а мање од 10% је навело неке своје разлоге доласка у библиотеку типа "волим да разгледам нове књиге"; "желим да проширим видике"; "прелиставам енциклопедије" и слично.

Међутим, без обзира на разлоге посете библиотеци и даље остаје забрињавајуће мали број прочитаних књига по ученику. Око 80 % ученика, у току једне године, прочита до 10 књига, а само 20-так % прочита више од 10 књига. Уколико у обзир узмемо парадигму да "до десет књига" може да значи да је ученик прочитао осам или девет књига, али исто тако једну или две, ми и даље немамо тачан податак о просечној читаности ове категорије ученика.

Лично сам се надала да ће улога библиотекара у избору књига које ученик одређеног узраста треба да прочита бити, ако не баш одлучујућа и пресудна, онда бар веома значајна. Библиотекар је особа на извору информација о новим књигама из свих области и мора да буде сигнал за врсту литературе коју треба препоручити узрасту и категорији ученика. Школски библиотекар, не само што мора да буде

упућен у актуелност и прилагодљивост литературе, него треба да познаје ученика, односно његову наклоност ка врсти књижевности и његово интересовање за одређене предмете или области знања. Међутим, према резултатима анкете, само је препорука родитеља мање значајна од препоруке библиотекара. Можда је управо ово саветовање згодна прилика да се поразговара о томе због чега је ученику важније мишљење наставника и друга, о томе шта треба да чита, од мишљења неког ко је апсолутно компетентан да препоручи књигу, или би бар то требало да буде. Овај скуп мора да буде отворен за улазак у срж проблема у комуникацији између библиотекара и ученика. Ово питање, као и следеће у анкети, у коме ученик о прочитаној књизи радије разговара са другом, наставником, са родитељима или са братом /сестром, него са библиотекарком, оставља простор за разговор о улози библиотекара у формирању позитивног односа према књизи и читању и правилном изграђивању критеријума у категорији потенцијалних корисника библиотека. Чини ми се да и у нашим школским библиотекама, као у Андрићевој причи о уплашеном дечаку, намрштеном библиотекарку и књизи коју је изабрао насумце, ученици управо најчешће бирају књиге према томе колико су интересантне илустрације на насловној страни или колико је визуелно привлачан сам наслов, а не према томе колико та књига може бити интересантна и поучна за само дете.

Поражавајућа је констатација да само 6% анкетираних ученика у својим домовима има више од 100 књига, односно да приближно једна половина анкетираних уопште нема библиотеку, а исто толико ученика има до 100 књига. Наравно, као и код питања "да ли у току године прочиташ 10 или више књига од 10", и тип одговора да ученик има до 100 књига не даје прецизан податак да ли тај ученик поседује 93, 68, 14 или пак само 7 књига.

Оно што је свакако позитивно јесте однос ученика према књизи поклону. 96% анкетираних се обрадује таквом поклону, док се њих 4% не радује томе. Такође, велики број ученика пожели да после одгледаног филма, прочита и књигу по којој је филм снимљен. Сигурна сам у то, јер управо, веома популарни екранизовани романи као што су "Хари Потер" и "Господар прстенова" спадају у најтраженије романи уопште у библиотекама, па самим тим и у библиотекама Срема.

У последњих неколико година експанзија компјутерских игара беспрекорне графике и савршене анимације, чини се, као магнет привлачи ученике свих узраста и ускраћује им слободно време. Међутим, анкета, на моје велико задовољство, показује да ученици ипак радије одгледају филм, а најрадије пак, у слободно време, читају неку књигу. Ако се на тренутак подсетимо питања "Због чега долазиш у библиотеку" на које је две трећине ученика одговорило да воли да чита у слободно време и упоредимо га са избором радњи којима попуњава своје слободно време, видећемо у којој се мери одговори поклапају: готово су подударни. Ово је, наравно, сасвим обесхрабрујуће, поготову што је више од половине испитаних одговорило да последња књига коју су прочитали није била обавезна лектира, већ књига по сопственом избору. И код овог питања понуђена је опција дописивања одговора, али ни један од њих није указивао на то да је то била књига по избору или препоруци библиотекара.

Уколико резимирамо анкетне одговоре сложићемо се да ученици основних школа још увек немају изграђену навику редовног доласка у библиотеку. Редован долазак подразумева узимање књиге бар два пута месечно. У том случају, простом рачуницом, за девет месеци, колико траје школска година, не рачунајући време школских распуста,

ученик би морао да прочита минимум 18 књига. А већ смо видели да је само петина анкетираних ученика прочитала више од 10 књига.

Намеће се питање, да ли библиотекар, који очигледно у читалачкој мотивацији ученика има минорну улогу, може на било који прихватљив начин допринети, а самим тим и утицати на већу читаност, на формирање читалачког укуса и постављање на чврсте темеље квалитетног односа ученика према књизи.

Ако се сасвим озбиљно поставимо према проблему читаности у основној школи, тај исти проблем у каснијој животној доби, односно у периоду адолесценције, који обухвата ученике средњих школа, решиће се, у великој мери, сам по себи. А то у потпуности можемо схватити управо из одговора ове циљне групе испитаника.

Резултати анкете ученика основних школа имају своју потврду већ у првој области испитивања средњошколаца. Наиме, констатација да ученици основних школа немају правилно постављен однос према библиотеци и нису баш њени чести посетиоци, рефлектује се у чињеници да веома мали број ученика средњих школа користи фондове градске библиотеке више од 10 или пак, више од 5 година у континуитету. Највећи број испитаних, око 35%, користи библиотеку мање од 5 година (то су углавном ученици трећих и четвртих разреда средњих школа), а једна трећина (а то су ученици првих разреда) користи фондове библиотеке од ове године.

Чињеница да само 9% ученика у библиотеку, по књиге, долази једном недељно, односно чак 41% долази само по потреби, ни мало не иду у прилог читаности. Далеко мањи број је оних ученика који књигу позајмљују сваких 10 дана од оних који то чине два пута или само једном месечно.

Иако делује као дијаметрална супротност у односу на то колико дуго је ученик корисник библиотеке и колико често позајмљује књиге, евидентна је чињеница, да ова популација, у свој систем вредности, ма како нама одраслима тај систем хаотично и пољуљано деловао, све више укључује и подизање нивоа опште културе. Тежња за проширењем опште културе јачи је мотив за читање од обавезе наметнуте наставним програмом за српски језик, односно лектире. Категорија припреме стручних радова (семинарских, матурских и сл.), сасвим логично, најмање мотивише ученика за долазак у библиотеку.

Управо опредељење и потреба ученика за проширењем опште културе, одредили су и врсту литературе која се најрадије чита. И у овом одговору књиге из разних области имају примат у односу на само лектуру или само научну фантастику или само белетристику. Као што се семинарски и матурски радови мотивационо ниско котирају, тако и књиге из искључиво стручних области имају обележје неомиљене читалачке литературе. Испитивање показује да су ученици средњих школа најмање заинтересовани за белетристику.

Чињеница је да млади људи, доби 16 – 20 година непрестано покушавају да пронађу свој свет интересовања и себе у том свету. Чињеница је такође, да им у том проналажењу од великог значаја може бити опредељење за одређену врсту литературе. И код средњошколске популације, баш као и код ученика основних школа инструкције библиотекара у вези са избором књига за читање, далеко су испод препорука из дневне штампе, телевизије, интернета, а још даље од информација које о књизи добија од другова и познаника. Наравно да је за проширење опште културе неопходно читати књиге из разних области, а све је то иницирано личном радозналешћу

ученика, која је са квотом од 61% испитаних испливала на површину опредељујућих мотива за избор литературе.

Ни један од анкетираних ученика није се определио за опцију да књига за читање мора бити нова или бар тако мора да изгледа. Чак веома мали број ученика, свега њих 75 – 534, узима или елиминише књигу према визуелном ефекту, а за 86% испитаних није битно да ли је књига нова или без корица или је исподвучена, раздвојена и томе слично; за њих је битно да она има почетак, и крај, и наравно, све странице између тога.

Уосталом, око 60% ученика средњих школа је задовољно избором књига које им пружају библиотеке, једна трећина анкетираних је задовољна само делимично, а своје незадовољство тим избором је изразило 2% ученика.

Оно што је мене лично занимало при састављању питања за анкету јесте мишљење ученика о томе где је место књиге у односу на савремене видове комуникације, пре свега у односу на Интернет и у каквој мери такви медији угрожавају и умањују читаност и значај књиге у класичном облику. Испоставило се да највећи број ученика није уопште размишљао о томе, док више од трећине сматра да не постоји таква опасност за књигу. Око 20% анкетираних, вероватно оних најжешћих и најчешћих посетилаца и корисника Интернета сматра књигу потпуно угроженом медијском категоријом.

Такође је интересантно сагледати скалу искориштености слободног времена ученика. Осим дописаних одговора типа "шетам са другарицом", "телефонирам" и слично, најмањи сегмент слободног времена анкетирани издвајају за читање часописа, као и за рад на компјутеру, а највише за занимљиву књигу и слушање музике. Можда ту има неке логике: не може се читати књига а да се у исто време крстари Интернетом или рецимо, игра

баскет. Али се сасвим лепо и опуштено може читати уз фину и тиху музику.

Што се тиче осталих могућности које библиотека пружа ученицима средњих школа и активности којима може да их анимира, резултати су веома неповољни. Две трећине испитаних ученика уопште не користи читаоницу библиотеке, мање од једне трећине користи читаоницу. Такође велики проценат анкетираних уопште не посећује културне садржаје који се реализују у библиотеци, а једва нешто више од 10% понекад долази на промоцију књига или изложбе.

Кључно питање анкете, по мом мишљењу, јесте питање односа библиотекара према кориснику библиотеке уопште, у овом случају према ученику средње школе. У вези са опцијом "осећам се нелагодно када је библиотекар нељубазан" појавиле су се и критике колега у смислу негативне конотације по питању професије. Сматрам да професија библиотекар још увек није изнад стандарда осталих професија у којима се, при вербалном контакту са људима, испољавају тренутна емотивна стања и особености понашања, између осталих, понекад и нељубазност. Веома ме је обрадовао податак да је мали број библиотекара у ретким ситуацијама нељубазан, што је приликом посете библиотеци осетило свега 8% анкетираних. С друге стране четвртина испитаних воли да разговара са библиотекарском свему што их занима, а више од половине истиче важност библиотекара при добијању праве информације о ономе што се тражи, чак и када те књиге тренутно нема у библиотеци.

На крају, покушали смо да дознамо колико су средњошколци упућени у актуелност издања, односно која или које књиге најчешће круже између клупа. Неки одговори су се односили само на лектуру која тренутно, према наставном плану треба да се прочита, али највећи број

одговора потврђује добру информисаност ученика о насловима који се налазе на врху најчитанијих и најтраженијих у многим књижарама и библиотекама.

Оно што су нам резултати ове анкете омогућили, јесте да сагледамо проблем читаности из угла некога коме је читање професија, јер је тај угао неретко субјективан, него из угла онога ко хоће и ко жели да чита, да истражује и да открива, само не зна баш увек шта и како. Биће да проблем није само у ученицима, ма којег узраста и профила они били; проблем треба тражити и у нама који не налазимо увек довољно стрпљења и слуха за све захтеве који се пред нас постављају. Прави приступ и максимално залагање успоставиће добар однос на релацији библиотекар – ученик. То, што је више од половине анкетираних истакло свој став о значају библиотекара за добијање праве информације, само указује на њихову потребу за пажљивим слушаоцем, стручним саговорником и добрим информатором, чак и онда када се тражена књига не налази у библиотеци.

Охрабрујућа је чињеница да електронски медији нису и вероватно још дуго неће, истиснути из свести младих људи потребу личног доживљаја који се неизбежно јавља само при индивидуалном читању доброг штива и остаје, и доживљено и прочитано, за сва времена сачувано у левој хемисфери коре великог мозга. Изгледа да њихов систем вредности ипак не даје приоритет другим медијима. Књига се по фреквенци експлоатације још увек налази при врху скале система.

**Рад је саопштен на семинару за школске библиотекарe, у Сремској Митровици, априла 2003. године и пропраћен је постерима на којима су истакнути резултати анкете.*

*Драгомир Ђулафић, библиотекар
Народна библиотека „Лаза Костић“
Београд*

ПОВРАТАК КЊИЗИ БИБЛИОТЕЦИ ЧИТАЊУ

Писци Градимир Стојковић и Драгомир Ђулафић, у организацији Библиотеке „Глигорије Возаревић“ Сремска Митровица обишли су 53 места у Срему и одржали у школама 88 сусрета.

Да ли је случај хтео да писци Градимир Стојковић и Драгомир Ђулафић објаве своју заједничку књигу изабране песме и приче за децу *Боље вас нашли* децембра 2002. године у Срему, у Руми, у „Српској књизи“ и да баш тог децембра крену с њом у походе сремским основним школама, где ће, с краћим прекидима, гостовати и потрајати до априла 2003. године. Али, није случај. Матична служба библиотеке „Глигорије Возаревић“ из Сремске Митровице и ова два писца, који и од раније бејаху њени гости, дошли су на идеју да заједно осмисле један леп програм обилажења школа с књигом и са циљем садржаним у самом његовом називу: „Повратак књизи, библиотеци, читању“. О сврсисходности овог програма, бар за оне који су у свакодневном дослуху с књигом, сувишно је нешто више говорити, јер баш они, библиотекар, понајбоље знају колико се књиге читају, ко их чита, и шта је најважније, колико су „деца овог века“ заинтересована за њу, а зна се да их је све мање. И, наравно, следи питање: Шта се чини да се такво стање измени? Јер, ако се прескоче школе, ако деца све чешће заобилазе библиотеке и књижаре, каква ли будућност предстоји књигама? Нису организатори и учесници овог програма ни помислили да ће се овим и сличним програмима, ни овде, ни

другде нешто битно догодити. Али су били свесни да чине нешто добро, корисно, упутно.

Градимиr Стојковић, Весна Петровић и Драгомир Ђулафић

Тако, тог децембарског дана, тројка библиотекар саветник Весна Петровић са два песника крену у необичну зимску авантуру старим *голфом* (а зар песницима и библиотекарима приличе другачија кола?), често завејаним и леденим путем, па и покатак и каснећи, али увек стижући до удаљених школа и школица, чија су увек широм отворена врата, топле ђачке очи и аплаузи одмрзавали тренутну студ снежних посетилаца, а они им узвраћали ведрином стихова и причом, растајући се богатији и једни и други – ђаци новим сазнањима о библиотекама, књигама и читању, испуњени радошћу можда због многима од њих првог сусрета са “живим” писцима, а ови други испуњени ђачком искреношћу

и радозналошћу, као и уверењем да су у свакој школи уз своју књигу оставили и по које зрнце смеха и љубави.

Радовања за писце било је понајвише у оним малим, коптичја гнездашца шћућуреним школицама са по двадесетак ђака, од којих су неки баш тога дана први пут у животу држали у руци књигу с потписом песника, кога су и видели и чули.

Библиотека је добро осмислила овај програм, а библиотекар саветник Весна Петровић, доајен не само сремског библиотекарства, обилазећи истовремено и школске библиотеке, упознавала је стварно стање библиотека, простор, књижни фонд, рад библиотекара, користећи своје искуство и знање, многима давала савете и позивала на сарадњу са матичном библиотеком. А стање на које смо наилазили могло би се исказати оценама од пет до један. Било је библиотека, нарочито градских, које су испуњавале скоро све нормативе, али, нажалост, и оних које не могу заслужити прелазну оцену.

О овом узбудљивом путовању сигурно се могао направити занимљив документарцац, ако не и нешто више. У свакој школи по нова прича, анегдота. Али овај који ово потписује, верује да ће у некој будућој књизи ова два писца, бити од свега тога бар нешто забележено. Зар заборавити ону девојчицу која их грли и каже: “Како су Вам смешне песме!” Или ону другу која упита: “Чико, јесте ли Ви прави песници?” Или питање оног дечака: “Кад ћете опет да дођете? Дођите сутра!” Или: “Ја само знам неке песнике који су мртви”. Како заборавити карту Срема са посебно назначеним местима у којима боравише, а коју добише од Библиотеке из руку Весне Петровић, и њу понесоше у памћење. И кад је повремено буду отварали зар могу да не приметите и ону школицу са неколико ђака у Фрушкогорју како им из њеног дворишта машу књигама уместо поздрава. Зар

могу да се не сете стихова Милоша Црњанског “Доста ће бити, ако, једне зиме / из врта једног завејаног / истрчи неко озебло, туђе дете, и загрли ме”.

*Златко Пашко, виши библиотекар
Народна библиотека
„Доситеј Обрадовић“
Стара Пазова*

РАЗМИШЉАЊА ЈЕДНОГ ОБИЧНОГ СРПСКОГ КЊИЖНИЧАРА

Не умем да објасним зашто сам уопште почео да размишљам о књигама, кад се досад показало да од тога никакве користи нема. Књиге су дефинитивно чудна, откачена бића. Ја као прилежан, марљиви књижничар с петнаестогодишњим искуством тврдим то одговорно и с пуним правом. Најзад, због тога књиге не сматрам предметима, већ живим бићима која имају потребу за одређеним процентом влажности и степеном осветљења.

Просечан српски читалац који с књигама долази у додир тек повремено, у крајњој нужди, кад више нема начина да их избегне, добро зна да га свака од њих ставља на страшне муке. Оне су живи доказ његове неспособности, те их зато мрзи као демократа социјалисту и обратно.

Натпросечни српски читалац, дакле онај што успева да прочита више од десет књига годишње, без прескакања страница, већ се толико контаминирао књигама да више не разликује црно од белог, ћирилицу од латинице, а камоли живо од неживог. Ако случајно није по занимању домаћица која носи нарамке сликовница да чита деци пре спавања, већ треба озбиљно да се забрине за своју судбину. Можда неће одмах почети да јуриша на ветрењаче, али га сигурно чекају ужасне сцене достојне једне ноћи вештица у Зони сумрака.

Постоји одређено време у пола два ноћу на дан јесење равнодневице кад се догоде чудне ствари. Књиге које су наизглед спокојно дремале прекривене најфинијом прашином која се месецима таложила по полицама, одједном се буде. Како су библиотеке у тај ситни сат обично затворене, ретки су сведоци овог феномена. Само посвећени фанатици оставили су успутне забелешке о лудачком плесу стотина и стотина ликова из романа, приповедака и путописа. Ти мушкарци и жене чија имена и поступци су нама књижничарима тако добро знани па умишљамо да их до краја познајемо, обасјани сабласном светлошћу звезда, преображавају се у своје омиљене читаоце. Ко год је ставио потпис на карту књиге, постаје потенцијална мета њиховог напада. Ако комшиница Злата с трећег спрата умисли да је Ема Бовари, то и није тако лоше. Може се десити да ваш први комшија **А** почне себе да назива Сантјаго и да лови рибу. Неволје настају кад комшија **Б** на бувљаку купи пушку и уображавајући да је Буфало Бил почиње да упуцава бизоне; али како у вашој згради не живе бизони, његова мета постају комшије **Ц**, **Д** и тако редом до краја азбуке.

Књиге су, иначе, безопасне ако претходно примимо вакцину у облику мале дозе отровне поезије уклетих песника, као што је чувена По-Бодлер-Шелијева вакцина. Реакција на исту је веома бурна јер анти-тела која се том приликом стварају, трајно нас штите од свих врста метафора и неких најопаснијих хипербола, парабола и алегорија.

Кад прележимо децје болести читања, можемо се до миле воље препуштати уживању, никад не заборављајући на одговарајућу заштиту од нових вируса који се појављују периодично, на свака четири сата.

Како млађи читаоци не би стекли погрешан утисак да читање води систематском пропадању народа, морамо набројати и користи од конзумирања књига. Оне нису мале.

Прва по реду, али и по значају, је благотворно успављујуће дејство. Узмите лагану, необавезну лектуру пре спавања типа Малерхабјановић и несаница нестаје као руком однесена. Наведимо на другом месту, могућност да околини набијемо комплекс ниже вредности употребљавајући константно обиље страних књишких речи и израза. Ту ваља бити обазрив, јер архаизми и варваризми могу бити јако пургативно средство.

Обузет таквим мислима, настављам да ходам као неки заблудели стражар између полица, сумњајући да сам довољно опрезан. Најрадије бих књиге везао у ланце, као што су то чинили мудри књижничари у средњем веку. Увек се нађу "фина" господа с акт-ташнама која вребају прилику да кришом завуку албум репродукција неког славног сликара под капут. Пошто је ово ипак 21. век, верујем да ће књиге брзо изумрети, те да ће нас обичне српске књижничаре спасити мука.

Али, хоће ли библиотеке умети да певају као што смо ми сањали о њима?

*Симо Поткоњак, библиотекар саветник
Народна библиотека Србије
Београд*

ДОСИТЕЈЕВА НАГРАДА У ПРАВИМ РУКАМА

У чијим је рукама највише признање Сремских библиотекара, могу да се запитају само они слабо ушућени и необавештени. Овог пута је са повеликим закашњењем стигло у руке Гордане Биљетина из Инђије. Чекало је оно на њу још од давних осамдесетих година, и ко зна зашто је толико дуго падала патина по њему. Можда да би било вредније и његовом добитнику драже...

Ко је стварно Гордана Биљетина рођена Џакула у Инђији 1951. године, где је завршила основну и средњу школу? То је име које се својим значајем дубоко утиснуло у инђијску стварност. То је жена која је својим

тридесетогодишњим радним успесима у српском библиотекарству завредила да се о њој увек може нешто лепо казати, а онда и написати. Учинили су то други пре нас.

Млада, сваком оку мила, гимназијалка се 1972. године запошљава у Народну библиотеку "Др Ђорђе Натопшевић" у Инђији. Већ следеће године је дипломирала на Вишој педагошкој академији у Београду на групи за српскохрватски језик и књижевност. Убрзо, 1976. полаже стручни испит за звање вишег књижничара, а већ следеће године бива

Гордана Биљетина
награђена

изабрана за директора Библиотеке, као прва жена на тој функцији, на којој остаје све до првог јуна 1990. године. Да је то хтела и желела, вероватно да би и данас била на том руководећем месту. Ова изречена оцена сама по себи доста, или скоро све говори. После тринаест година директоровања, које је најмање то било, а све друго у функцији истинског рада највише, омогућила је она и другима да покушају да се искажу у једном врло одговорном и значајном послу у средини у којој се култура доживљавала на поссбан начин. Увек пробирљиви Инђинчани, имали су добре представнике који су знали да изаберу, јер убрзо су уследили Горданини резултати исказани кроз програме са којима су сви били задовољни, а признања стизала и са најмериторнијих места.

Дотад мала библиотека одједном постаје вредна помена, у сваком погледу, друштвена установа културним благом снабдевена, опслужујући град и општину. Она је ту због читалаца којих није мали број.

Добивши подршку од колектива, у ком је као највећа громада, састављена од драгоценог искуства и натпросечних знања, стајала личност Душана Панковића, млађана Гордана Биљетина сав свој елан, иако супруга, мајка троје деце, ставља у функцију новог развојног тренутка инђијске библиотеке.

Смештена у строгом центру града, у новим просторијама зграде средњих школа у Инђији, Библиотека убрзо постаје место окупљања, средиште свих културних дешавања. Отварају се и нови огранци у селима у општини, поспешује се модернизација библиотечког пословања и подржава научно-истраживачки рад. А онда 1982. године оснива се Одбор "Сусрета библиографа у спомен на др Георгија Михаиловића" иза кога стаје Општина, Покрајина и Република. Организују се научни скупови на највишем савезном нивоу. Инђијска библиотека започиње ново

раздобље, које ће се мерити по броју одржаних Сусрета, по величини и снази програма, којима као докуменат остаје зачетак и издавачке делатности Библиотеке и бројне публикације чији је уредник у највећем броју Гордана Биљетина. Када би их све набрајали било би нам потребно пуно простора, и постојала би увек бојазан да смо нешто у набрајању заборавили, а остали би и без могућности да кажемо нешто и о оном што се увек на прави начин и не сагледа.

Гордана Биљетина је поред свих библиотечких послова, које је са успехом обављала и као директор и као стручни радник, имала времена и снаге да у својој животној и радној средини допринесе и у другим облицима културног деловања. Нећемо их многобројне набрајати. Њој припадају највеће заслуге што је "Легат Ђорђа Војновића" остао Библиотеци. А онда и, свакако, њене заслуге су огромне по питању омогућавања конструктивног рада библиотекарима те установе да се као доказане вредности, и оне још недоказане, још више докажу и друштвено афирмишу. Под њеним директоровањем афирмисало се највеће научно име које је Инђија имала и има.

Данас Гордана Биљетина свој свакодневни библиотечки рад усмерава према читаоцима, највише према младима и онима помало уморнима од ових тешких времена. Још увек је она препознатљив знак Библиотеке, још увек је ту њена жеља и храброст из оних осамдесетих, и даље; да библиотека буде место слободног комуницирања мисли и идеја у циљу напретка целокупног друштва. Најпознатија књижевна имена за њеног мандата почела су долазити на чувене инђијске књижевне вечери по којима је, сигурни смо, ова библиотека и дан-данас без премца. У то време Библиотека је добила све највеће награде; и "Сурепову награду" Заједнице библиотека Србије, и Октобарску

награду града Инђије и “Доситејеву награду” Подружнице библиотекара Срема. Биле су то, јасно је, и награде Гордани Биљетини, која је своје активности исказивала кроз организован библиотечки рад и у ширим библиотечким оквирима.

Скромност Гордане Биљетина, у скромним размерама, доживела је ово признање уз своје име као нешто најдрагоценије што један радник за време свог радног века може добити. Ми смо овим текстом покушали да јој дамо и оно много више што јој припада, а то је дуговечан живот и пуно још нових стваралачких и животних успеха.

Ратомир Дамјановић, књижевник
Београд

С БРЕГА НА БРЕГ КАО С ВЕКА НА ВЕК

Књижевно дело Драгомира Ђулафића

Скица за портрет

Драгомир Дале Ђулафић је писац разноврсног тематског, жанровског, стилског усмерења и разгранатог књижевног дела. Са подједнаким успехом пише и за децу и за одрасле. Међу тим књижевним круговима и слојевима, чак и међу жанровима, намењеним различитој публици, постоје танане везивне мотивске нити. У питању је целовито и заокружено књижевно дело које обухвата многобројне и различите светове, које је стварало и писало *мудро сиједо дијете*, и то у некој језичкој игри и заносу.

Ђулафић је за своје књиге награђиван, критичари су високо оцењивали његове поетске домете и прозна остварења за децу, док је приповедачка проза сабрана у књизи “Кључ”² остала донекле у сенци. У тренутку када редигујемо ово *слово* за штампање сазнајемо да је за најновији роман “Рингишпил у мојој глави”³ добио значајно признање; поема “Још ме има”⁴ сврстава се у врхунска песничка остварења; збирка “Причест”⁵ добила је најласкавије оцене угледних књижевних стваралаца и критичара. За познаваоце књижевности за децу, области у којој се подмеће много шта сумњивог и непровереног

² Универзитетска ријеч, Никшић, 1991.

³ Народна књига-Алфа, Београд, 2004.

⁴ Интерпрес, Београд, 2000.

⁵ Просвета, Београд, 1997.

квалитета, Драгомир Ћулафић је раме уз раме с најпризнатијим дечијим писцима. Упркос свему томе, изостаје једна целовитија оцена Ћулафићевог књижевног опуса у којој ће бити одвојено посматрани његова поезија и приповедачка проза, романескна проза и поезија за децу. Таквих претензија у овом *виђењу* Ћулафићевог стваралаштва нема, иако дозвољавамо да се може говорити о оној Ековој “интенцији текста” која сугерише неколико дискурзивних планова и перспектива незаобилазних за онога ко се упусти у темељније вредновање књижевног дела и списатељскога посланства Драгомира Ћулафића. То се посебно односи на Ћулафићеву поезију, док бисмо стваралаштво за децу оставили за неку другу прилику, или, још боље, ономе ко је компетентнији за аксиолошки приступ тој врсти литературе.

“Од многих светова које човеку није поклонила природа већ их је створио његов властити дух, највећи је свет књига”, записао је Херман Хесе. Ту мисао пронашао сам у једној књизи коју је објавила управо Српска читаоница и књижница Ириг.⁶ Реч је, дакле, о читавом једном Свету који је **стварао** (створио) сам човек. Творачка моћ је у рукама оних који језиком и имагинацијом освајају, тумаче, дограђују и надграђују. Такав је стваралац Ћулафић, писац који непрекидно “мигрира” из једног у други књижевни свет не би ли боље сагледао шта је урађено и шта треба још да се догради. Она Екова *миграција књижевних ликова* у овом случају обухвата и књижевне жанрове, поезију и прозу, односно, приповетке, романи, песме, поеме, за децу и одрасле. У питању је један јединствен стваралачки простор у коме сви ти мали светови обједињују у себи прошлост-садашњост-будућност, као једно једино време. У њему

⁶ Хесе, Херман: “Магија књиге”, Српска читаоница и књижница, Ириг, 1985

песника **има** или ће га **бити**, само ако је аутентичан и *прави*. У Ћулафићевом поимању тих простора и времена, односно тог једног јединог простора и једног времена, има нечега паганског.

Један приступ води кроз тематско мотивски круг. Други темељи на звучности поезије, трећи на емотивном поимању, четврти на поетичком вјерују у коме путовање **с брега на брег**, постаје путовање **с века на век** ако се поетски творачки елемент покаже у својој пуној креативној снази. Пети приступ почива на особитом тројству Ћулафићеве поезије, шести, на повезаности мотива у различитим књижевним жанровима и седми, који је по рангу важности на првом или другом месту, на творачком бићу језика, на језичкој имагинацији и игри.

Ћулафић јесте најмоћнији кад *прави* баханалије са језиком, кад “испија свануће”, “испија себе”, “лебди измеђи смрти и живота”, “ухођен од песме”, и то не само у песми “Скадарлијска” из које су истргнути цитати, него у свакој песми. Свака је узлет у високо, било да је у питању сфера естетског или сам чин певања.

Ћулафић је у пуној мери остварио мисију творца у језику. Реч је о ствараоцу који се ослања на творачку снагу традиције и језика и сопствену службу том језику. На страсну игру са језиком. Игра и Језик, значи. Његово основно полазиште јесте дионизијско. Творачки дионизијски елеменат, запенушан, кипећи, једна потпуна плима чија жртва може да буде и сам песник, води постепеном складу, успостављању аполонијске хармоније после свега. После великих потреса стварања. Тако нешто постиже се само тоталним искушавањем језика и песме.

У Ћулафићевом случају, то је поезија о нечему што он најдубље осећа и види. Поезија о кући као свеколиком симболу. О кући као станишту душа, кући као о

метафизичком простору у коме се човек, све више се удаљавајући, враћа. Кућа као место у чијим ће га кутовима осетити они који разбацују божићне орахе, али и они који буду пребирали речи на трпези уместо хлеба. Кључ, који мајка односи собом у приповеци “Кључ”, симбол је над симболима. Јабука, обична јабука под којом седе деца и отац и сви преци, постаје временска, метафизичка воћка. Одлазак из куће или повратак кући – један је пут, онај који се никада не напушта:

«Прилазим кући, однекуд се враћам.
Колко сам дуго свијетом одио?»

Са кључем у руци још збуњен корачам,
о да ли сам, збиља, ја то негдје био?»

(Повратак)

Приповетка “Кључ”, песме “Додир”, “Повратак”, “Огњиште”, истоимени циклуси и разгранати обредни мотиви, поједине сцене из прозе за децу, култ породичног огњишта на коме су заложене “ријечи”, говоре нам да се ослушкивање куће, као чаробне кутије кроз коју се чује Време, збива ма где човек био, долазио или одлазио, на том **пропутовању с брега на брег** које може постати: **путовање - с века на век**. Најраскошније слике завичаја су места потпуног остварења. Није то само кућа, него и река, и белутак, и планина, и стрмина... Ћулафићев језик не чине само речи, него и звуци: “шумор твојих/ предвечерја, трава, потока и жбуња.” Тај језик располаже и бојама: “у очи не претаках залуд изворе и боје/ твојих прољећа и јесени.” Моћ тог језика је и у томе што су птице у песмама уместо речи, а светлост је његова праисконска снага.” (у песми “Дуга”) Реч је о потпуном предавању немуштом језику који прави

песници увек слуте и познају, као што травари знају које биље лечи. Болест песникова је она “прва језа” о којој пева Црњански у истоименој песми, и она постоња која се “већ дуго слива / у речи приспеле на трпезу / уместо хлеба, испред сечива.”

Песме “Додир” и “Повратак” су **алфа и омега** Ћулафићевог певања и схватања. Кућа је у средишту обе, одлазак од куће (у првој) и повратак кући (у другој), повратак-одлазак у живот, из живота, у Поезију, у Време. Сасвим конкретан **кључ**, сасвим конкретне куће, постаје **кључ времена**, кључ којим ће песник да откључа станиште за себе, да га ИМА и после свега. У његовом поетичком и филозофском систему завичај се успоставља певањем, и у таквом завичају који из реалног прелази у имагинативно, у поетску истинитост, може се наставити са певањем. Та универзална тема битисања наглашена је у Ћулафићевој поезији. Песникова творачка усамљеност је очигледна, али је његово свеprisутство такође очигледно, ако пева творачки. Чини се да су кључни за разумевање “система” Д. Ћулафића завршни стихови сјајне поеме “Још ме има”. У њој се **творац**, и сам задивљен дубином, висином и звучношћу свог дела, поиграва језиком и звуком, као дете када се нађе над кањоном који му враћа одјек речи као свој сопствени говор.

Упркос утиску о невероватној лакоћи певања, и упркос томе што је реч о поезији која има све одлике врхунског песništва, можемо рећи да је Драгомир Ћулафић мало написао, да је сличан оној до 1995. непознатој биљници, која је добила име “Драба бетрисцеа.” “Ова биљница је”, каже Ћулафић у уводном запису поеме “Проклетијска драба” коме дајемо значај поетичког записа, “девет месеци под снегом, окована, а само три месеца у току године има времена да обави своје животне функције. /.../ Прозори моје родне куће гледају у далеке, плаветне и магличaste врхове Проклетија.

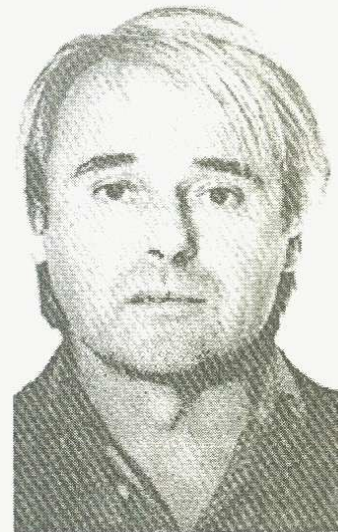
Њихова магичност, висине, снегови, сумрачја и обзорја, од раног детињства били су део мог недокучивог света, који ми се сада опет јавља, исти и друкчији, у облику цвета, у чијем малом, жутом оку излистава, ево, и овај циклус песама.”

Да ли је песник, у нашим животним “проклетима” био присиљен да пева само та три месеца, да под снегом скупља и сања речи и чека час стварања? И – да ли његова поезија, под свом силом свеукупног певања, као та биљчица, особена и другачија, чека своје време? Можемо слободно рећи да је то време одавно дошло, да та велика поезија очекује (свог) истраживача који би могао да осети, пронађе и протумачи њену “магичност”, “висине”, “снегове”, “сумрачја, и обзорја”, један “недокучив свет” у коме песника истински: ИМА, макар у само његовом “неком петом добу годишњем” (“Потера”). Оно није ни доле ни горе, него ИЗНАД: “изнад зорја / изнад горја / али, и високо доле: у самом средишту, сред изворја / цват гдје крене / калемару из сред зјене...”

Целим својим бићем песник је у свепростирању, али оно се не збива само од себе, оно као услов тражи давање душе. Такво причешћивање се тражи пре свега од песника, и то од песника Ђулафићевог кова. Поема “Још ме има” је као река, валовита, риме су као удари, зазив “у долини покрај Лима још ме има” је уткивање у звук природе, у ток реке, у одјек небески. Идентификација са реком је потпуна: “Куд он тече, течем и ја.” Вечност је загарантована и реци и човеку: “Путујем и не старим”. То је пут кроз простор и време, узводно и низводно, с једне на другу обалу, у коме онај други део пута, *с века на век*, зависи од тога како је стваралац путовао *с брега на брег*, колико су се дубоко утиснуле његове стопе и његове речи, колико је трајно остао његов отисак у времену.

И на крају, пошто смо се дотакли мотивско-тематских кругова, творачке игре с језиком, симбола куће и кључа,

поетичког и философског система Ђулафићевог, споменимо још једно запажање, које није без смисла. Одређено тројство “влада” у делу Драгомира Ђулафића. Оно је тематско-значењско-симболичко а манифестује се као емотивно-визуелно-звучно тројство, као тројство куће-одласка-повратка, тројство носталгије-бунта-вере, као лирско-ликовно-метафоричко тројство, као, вертикална-хоризонтална-свевременска светост стваралаштва.

Узмемо ли у обзир чињеницу да је Ђулафић већ годинама библиотекар, и узмемо ли у обзир Хамвашев разговор о библиотекарицама у “Хиперионским есејима”, упитаћемо се није ли Ђулафић један од оних који само привидно пишу у нашем времену, који је и сам вечити “чувар књига”.

Речено на Сабору библиотекара Срема, у Иригу 2003.

Мр Живко А. Попов, лингвиста
Сремска Митровица

ГОДИШЊАК БИБЛИОТЕКА СРЕМА БРОЈ 3 ЗА 2002. ГОДИНА

Добио сам веома тешку улогу – да пред библиотекарима говорим о њиховом Годишњаку којег су они сами, непосредно или посредно, и стварали. Треба, дакле, да говорим о књизи – годишњаку коју сви овде присутни познају боље од мене. Шта, дакле, рећи?

Или можда да говорим о књизи, том основном предмету нашег рада, а о којој се на страницама овог Годишњака највише и говори, али и ту сам у подређеном положају – о животном путу књиге и њеној улози у култури сваког човека и сваког друштва – ви знате исто толико колико и ја, који сам се само повремено бавио и библиотекарством. Ништа вам ново на ту тему нећу моћи рећи.

Ипак, покушаћу, да се ставим у улогу једног радозналост читаоца у чијим се рукама нашао, ево, и овај часопис – Годишњак.

Као што му само име каже, у њему су сакупљени сви најважнији догађаји из протекле године и постављена су најважнија питања о библиотекарству, библиотекама и библиотекарима са подучја Срема виђена и процењена од самих библиотекара. То, управо и чини посебну вредност ове књиге. У њој су, дакле, стручни радови библиотекара. Тако је уредник у својој уводној речи и рекао: *у овом броју су стручни радови...* а под појмом "стручни радови" уредништво годишњака је с правом уврстило све текстове овде објављене, јер сви они имају карактер истраживања а то

истраживање је извршено на јасним методолошким основама – на правим узорцима, на одређеним статистичким подацима, на избору најрепрезентативнијих показатеља, најзад на стубовима добијеним закључивањем по чињеницама добијеним из сакупљене и сређене грађе.

Један од таквих радова је рад Весне Петровић, библиотекар саветника и Душанке Милорадић, библиотекар из Библиотеке “Глигорије Возаревић” Сремска Митровица под насловом “Народне библиотеке у Срему 2003. године”. Процењујући рад Библиотека у протеклој години оне су у први план истакле своја полазишта – да и рад библиотека морамо пратити у светлу општедруштвених кретања. Ова узрочно – последична повезаност видљива је како из неких упоредних статистичких података (о мрежи библиотека, о раду огранака, о књижним фондовима, о набавци нових књига, о читаоцима, о издавачкој делатности и стручним радницима у библиотекама), тако и из података о садржајима и облицима рада. Наведене бројке и изведене оцене недвосмислено говоре да је библиотекарство у Срему у 2002. години, упоређено са стањем у 2001. години, у благом успону.

У прилог овој тврдњи и сличним методолошким поступцима, иду и радови који говоре о разним активностима сремских библиотекара у протеклој години. Ту је рад Весне Спасојевић, библиотекар у библиотеци “Глигорије Возаревић” Сремска Митровица који говори о једном од начина да се књига кроз сценски израз приближи првенствено младим читаоцима. Затим је ту рад Наташе Филип, библиотекар Народне библиотеке “Доситеј Обрадовић” Стара Пазова који разматра питања везана за рад са одраслим читаоцима и каква је улога библиотекар у томе. Она полази од општеприхваћеног става да је библиотекар незаобилазна карика, спона између књиге и читаоца и да ће

улога књиге у друштву у многоструко зависити од умешности библиотекара да књигу приближи читаоцу. При томе, наглашава она, библиотекар треба да познаје разне врсте читалаца, сврстане по својим карактерним особинама, али сам библиотекар мора поседовати, поред стручних, занатских знања и умења, и читав низ других вредности које издвајају његову личност, као што су оптимизам, интуиција, ведрина и љубазност. У таквог библиотекара читалац ће имати поверења.

Корак даље у расветљавању односа библиотеке и читаоца начинила је и Снежана Лађиновић библиотекар Библиотеке “Глигорије Возаревић”, Сремска Митровица у свом раду под насловом “Профил корисника у одељењу за одрасле Библиотеке “Глигорије Возаревић” Сремска Митровица”. Она полази од становишта да библиотеку не чине само књиге, електронски записи и људи које раде у библиотеци, већ да за добро функционисање ове службе важно је утврдити и у каквом су односу те књиге према стручном профилу корисника. У образложењу ове констатације она наводи појаву да млади читаоци ђаци користе најчешће само оне књиге које они морају да читају, дакле лектуру и ту се јавља потреба да се овом профилу читалаца приближе и књиге из других области, које би они “необавезно” читали и тако новим садржајима, читањем необавезне литературе, испунили слободно време, јер то “празно” слободно време код младог човека је велики изазов: ком царству да се приволи – свету кафића, журки, глумарењу или свету стваралачког рада, да кроз рад и стваралаштво испољи своју личност. О томе размишљају многи библиотекари, али је штета што о томе не размишљају и други.

На својеврстан начин рад сремских библиотека осветљавају и скупови библиотекара. Њих је у протеклој

години било неколико и они су на одговарајући начин забележени у овом Годишњаку. То је 39. сабор библиотекара Срема о коме пише Весна Ћосић, библиотекар и директор Српске читаонице Ириг, затим Годишња конференција библиотекара Срема о којој је забелешку оставила Наташа Филип. Међу стручне скупове теба убројити и 13. скуп библиографа у Инђији који је забележила Гордана Биљетина, виши књижничар Библиотеке "Ђорђе Натопшевић" Инђија.

Дужна пажња је посвећена и најзаслужнијим библиотекарима било онима који су библиотекарству посветили највећи део свог живота – као што је то била Нада Субашић, библиотекар у Градској библиотеци Рума, било да је то у питању библиотекар – добитник угледног признања Сабора библиотекара Срема (награда "Доситеј Обрадовић") – Љубица Васиљевић виши књижничар у Библиотеци "Глигорије Возаревић" Сремска Митровица или Славица Нинковић која са својих 38 година стажа је узор млађим библиотекарима. То су кратки, могли би смо рећи, лирски медитативни записи о имагинарном библиотекару – писцу из пера Емилије Миловановић, библиотекара Народне библиотеке "Стефан Првовенчани" Краљево и у сличном тону запис о библиотекару – писцу Душану Панковићу и његовом роману "Епикур".

Ето, то је једна слика сремског библиотекарства данас, али оно има дугу и значајну традицију. Јер књига је одавно на овим панонским просторима. Књига и права реч – казивана, уклесана у камену, записивана - записивана је на овим просторима од античких римских времена па све до данас, "Сјај уклесаних снова – како је на једном месту записао др Петар Милошевић – не само да чува драгоцене личне податке давних античких грађана, већ су она (та уклесана слова, односно записи у камену) мостови између нашег доба и првих векова наше ере, када је човек пробуђен

од праисторијског сна, писао и клесао радосне и тужне поруке, исповедајући се не само за своје доба већ и за вечност"⁷ На овим просторима књиге су се писале и преписивале и у IX веку када су овамо дошли хришћански мисионари браћа Константин - Тирило и Методије. Један од њих је био и сирмијски епископ. О величини и значају мисије Тирила и Методија, о њиховом животу и месту и улози књиге и првог књижевног језика који су они установили испричано је у књизи насталој већ у наредном X веку познатој под насловом "Панонске легенде".

Можемо рећи да живети у Срему значи живети у окружењу једног богатог духовног наслеђа које, код свих оних који су склони стваралаштву, има велику подстицајну улогу.

Срем је тако многима био и инспирација, али и опсесија. Треба се сетити само једног Бранка Радичевића, једног Миленка Грчића (Фрушкогорског славуја) или Милице Стојадиновић Српкиње (Врдничке виле). Овоме треба додати и мемоарске забелешке о сремском селу Јована Суботића – да споменемо само неке из XIX века.

А шта тек да кажемо о записима о Срему из XVI, XVII и XVIII века (Карло Рим, 1571; Стеван Герлах, 1573; Соломон Шабајгер, 1577; Едвард Браун, 1669; Бартол Кашић, 1612; Мишел Кикле, 1658; а ту су и списи Срема турског путописца Евлије Челебије XVII и барона фон Таубеа из XVIII века). И даље, зар треба подсећати да је један Емануел Козачински у Сремским Карловцима још 1735. године написао прву српску школску драму и организовао прву позоришну представу. Управо у то време у Сремским Карловцима је организована и прва школска прослава Савиндана. У првим годинама XIX века Румљанин

⁷ Др Петар Милошевић, *Сјај уклесаног слова*, часопис "Савремена библиотека", Крушевац, 1990, 61

Атанасије Стојковић, написао је први роман у новијој српској књижевности и први уџбеник физике за студенте. На почетку тог XIX века Ириг је имао и своју "Слепачку академију", неку врсту училишта за народне гусларе, који су учили како да се снагом изговорене речи епске песме подиже дух и морал једног (српског) народа.

Епископи, митрополити, патријарси Карловачке митрополије и друга свештена лица још од првих дана XVIII века, својим проповедима и беседама били су најснажнија узданица народа. Сетимо се само беседа Гаврила Стефановића Венцловића, затим "Молитве Господу" коју је изговорио патријарх Арсеније III Чарнојевић, а онда и читавог низа беседа других архијереја. Речи су њихове увек падале на плодно тле и многоструко рађале. Тако су из Шишатовца одзвањале речи мудрог Лукијана Мушицког и звук његове харфе чуо се у васцелом српству. Овде су записивани и најлепши стихови наших еписких песама које су уз гусле казивали Филип Вишњић, Тешан Подруговић и једна слепа жена из Гргуреваца.

Изнедрио је Срем и великане као што су браћа Руварац (Иларион, Димитрије и Коста). Одавде је и Ђорђе Натошевић, Милан Јовановић Батут, Јован Суботић. Сремци су и Никола и Светозар Радојчић уз чија имена не треба додавати никакве друге одреднице. Сремац је и Михиз, Василије Поповић, Бошко Пезеровић. На својеврстан начин за Срем је био везан и Мирослав Антић и још многи други који својим стваралаштвом закључују XX век. То су сви они који последњих 50 година стварају неки од њих су окупљени у књижевне заједнице (у Сремској Митровици), у књижевне задруге (Јазак), у књижевне клубове (Инђија, Шид, Рума), или – пишу и објављују одвојени од свих удружења и друштава. Њихово стваралаштво је помогнуто наглим повећањем броја издавача, а у последње време није мало ни

оних преданих појединаца који материјално помажу стваралаштво и издавање књига.

Зато кад неки кажу "У Иригу воле књигу", ми знамо да је тако и у целом Срему, али ипак у Иригу је основана прва српска библиотека и прва српска читаоница. Она је данас по много чему јединствена и особена. Отуда је разумљиво што је Ириг одабран да буде престоно место библиотекара Срема и што је у њему одржано свих 39 Сабора.

То је записано и у овом трећем броју Годишњака. А записано је и како се библиотекарство Срема представило и ван граница наше земље – у Француској и Мађарској. О томе пишу Живка Матић, управник библиотеке "Глигорије Возаревић" Сремска Митровица – "Промоција Библиотеке "Глигорије Возаревић" Сремска Митровица у Француској", затим Снежана Лађиновић о Библиотеци "Карољ Шомођи" у Сегедину, а својеврсно представљање наше библиотеке француским библиотекарима и библиотека неких француских градова нашим библиотекарима било је приликом узајамних посета Француза Сремској Митровици и Митровчана неким Француским градовима (Невер, Бурже, Ла Шарит, Париз). О томе како су Французи доживели сусрет са Митровицом и митровачком библиотеком а нарочито какве су утиске Митровчани понели из своје посете француским библиотекама сликовито и лирски наглашено пише Зорица Мишчевић, библиотекар Библиотеке "Глигорије Возаревић" Сремска Митровица. Повезујући спретно неке податке о прошлости посећених градова и податке из историје настанка њихових библиотека аутор је направио једно поређење наших и француских библиотека задржавајући се посебно на раду дечјих и завичајних одељења као и на заступљености електронске опреме у овим библиотекама.

Атанасије Стојковић, написао је први роман у новијој српској књижевности и први уџбеник физике за студенте. На почетку тог XIX века Ириг је имао и своју "Слепачку академију", неку врсту училишта за народне гусларе, који су учили како да се снагом изговорене речи епске песме подиже дух и морал једног (српског) народа.

Епископи, митрополити, патријарси Карловачке митрополије и друга свештена лица још од првих дана XVIII века, својим проповедима и беседама били су најснажнија узданица народа. Сетимо се само беседа Гаврила Стефановића Венцловића, затим "Молитве Господу" коју је изговорио патријарх Арсеније III Чарнојевић, а онда и читавог низа беседа других архијереја. Речи су њихове увек падале на плодно тле и многоструко рађале. Тако су из Шишатовца одзвањале речи мудрог Лукијана Мушицког и звук његове харфе чуо се у васцелом српству. Овде су записивани и најлепши стихови наших еписких песама које су уз гусле казивали Филип Вишњић, Тешан Подруговић и једна слепа жена из Гргуреваца.

Изнедрио је Срем и великане као што су браћа Руварац (Иларион, Димитрије и Коста), Одавде је и Ђорђе Натошевић, Милан Јовановић Батут, Јован Суботић. Сремци су и Никола и Светозар Радојчић уз чија имена не треба додавати никакве друге одреднице. Сремац је и Михиз, Василије Поповић, Бошко Пезеровић. На својеврстан начин за Срем је био везан и Мирослав Антић и још многи други који својим стваралаштвом закључују XX век. То су сви они који последњих 50 година стварају неки од њих су окупљени у књижевне заједнице (у Сремској Митровици), у књижевне задруге (Јазак), у књижевне клубове (Инђија, Шид, Рума), или – пишу и објављују одвојени од свих удружења и друштава. Њихово стваралаштво је помогнуто наглим повећањем броја издавача, а у последње време није мало ни

оних преданих појединаца који материјално помажу стваралаштво и издавање књига.

Зато кад неки кажу "У Иригу воле књигу", ми знамо да је тако и у целом Срему, али ипак у Иригу је основана прва српска библиотека и прва српска читаоница. Она је данас по много чему јединствена и особена. Отуда је разумљиво што је Ириг одабран да буде престоно место библиотекара Срема и што је у њему одржано свих 39 Сабора.

То је записано и у овом трећем броју Годишњака. А записано је и како се библиотекарство Срема представило и ван граница наше земље – у Француској и Мађарској. О томе пишу Живка Матић, управник библиотеке "Глигорије Возаревић" Сремска Митровица – "Промоција Библиотеке "Глигорије Возаревић" Сремска Митровица у Француској", затим Снежана Лађиновић о Библиотеци "Карољ Шомођи" у Сегедину, а својеврсно представљање наше библиотеке француским библиотекарима и библиотека неких француских градова нашим библиотекарима било је приликом узајамних посета Француза Сремској Митровици и Митровчана неким Француским градовима (Невер, Бурже, Ла Шарит, Париз). О томе како су Французи доживели сусрет са Митровицом и митровачком библиотеком а нарочито какве су утиске Митровчани понели из своје посете француским библиотекама сликовито и лирски наглашено пише Зорица Мишчевић, библиотекар Библиотеке "Глигорије Возаревић" Сремска Митровица. Повезујући спретно неке податке о прошлости посећених градова и податке из историје настанка њихових библиотека аутор је направио једно поређење наших и француских библиотека задржавајући се посебно на раду дечјих и завичајних одељења као и на заступљености електронске опреме у овим библиотекама.

Пажњу заслужују и неки радови објављени у трећем броју. То је приказ изложбе "Митровица у записима", коју је приредило Завичајно одељење Библиотеке "Глигорије Возаревић" а о којој пише Весна Спасојевић, затим рад Радмиле Дражић, књижничара Народне библиотеке др «Ђорђе Нагошевић» Инђија у коме је дала кратку историју "Соколског дома *Краљ Александар I Ујединитељ*" у Инђији и рад Вере Радивојков, директора културно - образовног центра Шид под насловом "Симеон Пишчевић у свом и нашем времену"

Драгоцен је и библиографски преглед заступљености текстова о раду сремских библиотека у локалној штампи ("Сремске новине", "М новине" и "Пазовачке новине") као и списак запослених радника у свакој од библиотека у 2002. години.

То је, дакле, садржај овог трећег броја Годишњака. Записано је у њему све оно што је важно и значајно. То ће бити наук и подстицај свима који раде са књигама и са читаоцима. Зато је добро што је све то овде сакупљено и записано, јер трајно и "вечно је само оно што је записано".

**Реч на Годишњој конференцији Подружнице библиотекара Срема у Инђији јуна 2003.*

*Весна Петровић, библиотекар саветник
Библиотека „Глигорије Возаревић“
Сремска Митровица*

КАТАЛОГ ЗАВИЧАЈНИХ ЗБИРКИ У БИБЛИОТЕКАМА СРЕМА

Завичајне збирке у народним библиотекама Срема формиране су последњих деценија прошлог века. Грађа се прикупљала у сарадњи са појединцима, установама и издавачима. Септембра 2003. године фонд завичајних збирки је бројао 3.689 књига, 8 наслова новина, 3 часописа, стару и ретку књигу и некњижну грађу. У завичајним збиркама библиотека Срема чувају се и четири легата: Борислава Михајловића Михиза у Иригу, др Бранка Шимића у Сремској Митровици, Ђорђа Војновића и др Боривоја и Добриле Станишић у Инђији.

Иако су завичајне збирке у свим народним библиотекама и постоје тридесетак година, њихов развој тече споро и оне још увек нису израсле у целовите информационе центре, у назаменљив извор информација о животу крајева, градова и регија. То је био повод да на једном од редовних годишњих стручних састанака, 2000. године, које организује Матична служба Библиотеке *Глигорије Возаревић* у Сремској Митровици, буде предложен и прихваћен пројекат израде заједничког *Каталога завичајних збирки у библиотекама Срема*.

Овај пројекат обухвата каталожку одброду монографских публикација и предвиђено је да се састоји из два дела. У првом, који је управо изашао из штампе, обрађене су књиге аутора, који су рођени, живели или радили на територији Срема, а чија се дела налазе у завичајним збиркама библиотека, а други би требало да

садржи дела аутора који су писали о Срему, као и она дела која су штампана у Срему.

Каталог обухвата 411 аутора, сремских завичајаца и 1166 њихових књига, које се налазе у завичајним збиркама библиотека Срема. Ове књиге, осим четири из 19. и 32 из 21. века, штампане су у 20. веку.

Каталог је сређен азбучно и чине га три целине.

Прву целину чине кратке биографије аутора, које су писане на основу биографских података који се налазе у публикацијама, енциклопедијама и лексиконима, или су добијане од самих аутора и њихових породица.

У другој целини је дат каталошки опис књига, који поред УДК броја има сигнатуру која означава: први арапски број библиотеку у којој се публикација налази, велико слово А да аутор припада завичају, римски број формат публикације и арапски број - број у књизи инвентара.

Трећу целину чини регистар библиотека са узбученим именима аутора у оквиру библиотеке којој по завичајности припадају. Уз имена аутора налазе се бројеви каталошког описа књига.

Прилог Каталогу су и биографски подаци сарадника, који су каталошки обрадили завичајне збирке у својим библиотекама и дали биографије аутора: Златко Пашко, виши библиотекар, Народне библиотеке "Доситеј Обрадовић" у Старој Пазови, Душанка Милорадић и Весна Спасојевић, библиотекар Библиотеке "Глигорије Возаревић" у Сремској Митровици, Љиљана Савић, библиотекар Градске библиотеке у Руми, Радмила Дражић, виши књижничар Народне библиотеке "Др Ђорђе Натошевић" у Инђији, Славица Вараничић, виши књижничар Народне библиотеке "Симеон Пишчевић" у Шиду, Биљана Јеремић, књижничар Народне библиотеке у Пећинцима и Бранислав Јовичић, књижничар Српске читаонице Ириг у Иригу.

Каталог завичајних збирки библиотека Срема је намењен свима онима који се баве проучавањем културе, књижевности и историје завичаја, а уједно је и позив издавачима и ауторима да својим штампаним делима обогате завичајне збирке и тиме омогуће ураћање у минута времена, живот са садашњошћу и таложење већ постојећих темеља за културни живот оних који долазе.

Радован Мићић, библиотекар
Библиотека Матице српске
Нови Сад

НЕПРЕСУШНО ВРЕЛО БИБЛИОГРАФСКИХ И БИБЛИОЛОШКИХ СТУДИЈА

Почев од 1983. године у Инђији се одржавају сусрети библиографа у спомен на др Георгија Михаиловића и сви досад објављени зборници радова са тих скупова потврђују трајање теоријског и стручног рада у библиографској и библиолошкој делатности. Као и досадашњи, тринаести по реду зборник радова сведочи да то трајање не представља

Весна Степановић, Лазар Чурчић, др Александра Вранеш,
Радован Мићић, Душан Панковић и Гордана Биљетина

само пуки опстанак посленика тих дисциплина већ да је оно означено новим научним и стручним доприносима.

У већ устаљеној структури ове публикације прво место припало је тексту Добрила Аранитовића, посвећеном академику Душану Ј. Мартиновићу, који је постао добитник Митровданске повеље у 2002. години. Суочивши се са задатком да представи портрет ствараоца којег одликују широка научноистраживачка интересовања и потврђене организаторске и уређивачке способности, добар познавалац Мартиновићевих дела и њихових високих домета учинио је то на примерен начин, егзактним биографским стилем, поткрепљеним библиографским наводима најзначајнијих његових радова и са избором објављених радова из области географије, библиологије, историје и етнологије. Осврт на допринос академика Мартиновића библиотекарству и библиографији Аранитовић је заокружио надахнутим закључком: "У његовим библиографским радовима библиографија и наука о њој засјала је достојанством самосвојне науке, потврдила свој фундаментални значај као незаменљиви, насušни и непресушни извор самоспознаје и самоосвјешћења народа."

У одељку *Сећања*, посвећеном преминулим библиотекарима, Борјанка Трајковић осветлила је професионални рад и вредан допринос који је Ксенија Б. Лазић пружила библиотекарству и посебно библиографији, радећи читавог радног века у Народној библиотеци Србије и сакупљајући, обрађујући и објављујући библиографске изворе. У истом одељку Милена Максимовић се осврнула на лик и стваралаштво др Љубинке Башовић – Петрић, заслужног библиотечног посленика Народне и универзитетске библиотеке Босне и Херцеговине и професора библиотекарства на Филозофском факултету у Сарајеву.

Одељак *Прилози из историје српске и црногорске библиографије* најопсежнији је и тематски најразноврснији у овом зборнику. У њему је на првом месту објављен рад Лазара Чурчића *Четири и по века штампарије у Београду*. Еминентни аутор прати континуитет који чине четири књиге штампане у Београду и у Мркшиној цркви и, користећи критичке радове о њима, указује на допринос који је штампар јеромонах Мардарије дао српском штампарству у том раздобљу.

У раду којем су дале наслов *Да ли је текст Београдског четворојеванђеља из 1552. транскрибован са Влашког четворојеванђеља из 1512. године*, Душица Грбић и Катица Шкорић трагају за предлошком прве српске књиге штампане у Београду. Упоредивши графичке и филолошке одлике те две књиге закључиле су да је *Београдско четворојеванђеље* транскрибовано са бугарскословенског предлошка, то јест са *Влашког јеванђеља*.

Разматрање библиографских тема у овом одељку започиње Драган Бараћ прилогом *Анотације о првим српским новинама у српској библиографији Стојана Новаковића*. Аутор је у њему презентовао Новаковићеве анотације уз *Србске новине 1791-1792*, *Славено-србске вједомости 1793-1794*, *Новине Србске 1818-1822*, *Новине србске 1832-1845* и *Српски народни лист 1835-1845*. Коментаришући их, он констатује да анотације уз новине садрже Новаковићеве критичке закључке о почетку српске штампарије у Аустрији, Угарској и Србији, о првим издавачима и њиховој издавачкој политици, о штампарима и штампарском писму, о квалитетима и слабостима српске журналистике, о садржају, карактеру и политичком и културном утицају новина и о распрострањености српске штампе изван Аустрије и Угарске.

У раду *Допуне Српској библиографији. Књиге 1868-1944* Кармен Гњеч - Мијовић најпре предочава историјски, привредни, друштвени и културни развој Зајечара и наводи да *Каталог књига 1836. до 1918. године у Матичној библиотеци "Светозар Марковић", Библиотеци Историјског архива "Тимочка крајина" и Народном музеју у Зајечару*, који је њено ауторско дело, сведочи о културном идентитету тога града. Из тог каталога издвојила је и библиографски описала педесет јединица које није забележила *Српска библиографија. Књиге 1868-1944*.

У раду *Наша библиографија и наша "утуљена баштина"* Добрило Аранитовић разматра једно од универзалних питања библиографске теорије и праксе. Он критички анализира немаран однос наше јавности према културним добрима и посленицима културе, те закључује, повезујући то са библиографском делатношћу: "Библиографија није само пружање информација већ и систематизовање у усмјеравање знања, ширење научних хоризоната, иницирање нових научних приступа. Воспостављање заборављеног, обнављање урушеног, пропиривање ватре на утуљеном огњишту, увијек је и намиривање узгуба, прибрајање пропуштеног. Хеуристичка вриједност библиографског посла премашује границе пуког фактицитета, сугерише питање приступа о којима досадашња мудрост и не сања." Несумњиво с тим уверењем, у другом делу рада даје *Био-библиографију Јеле Спиридоновић – Савић*, поводом 110 - годишњице њеног рођења.

И Тања Остојић разматра питања савремене библиографије. У раду *Култура читања и националне библиографије* она се бави трансформацијом библиографије у електронски ресурс, то јест у библиографску грађу која се користи нужно путем компјутера. Њену пажњу привлачи

негативан утицај који коришћење информација из електронских ресурса има на културу читања. “Последица губљења културе читања су одсуство рефлексије и способности да се анализирају и адекватно оцењују своји поступци. Стога се подстицање читања сагледава као део културне политике савременог друштва, у чему национална библиографија има улогу критичког приручника” - закључује она указујући на једну нову, перспективну функцију националне библиографије. Потом, у прилогу, даје превод текста новог поља 8 у стандарду ИСБД, које је намењено опису електронских ресурса.

Аутор рада *О библиографији чланака српске књижевне периодике* Дејан Вукићевић полази од констатације да “научне студије, огледи, есеји, прикази, критике, осврти, прегледи, белетристички прилози леже хаотично разбацани у периодици, а пут до њих није нимало лак”. С тог полазишта анализира приступ информацијама у књижевној периодици посредством Библиографије Југославије, серије Ц, других библиографских извора и референсне литературе те указује на проблеме који се тичу одређивања појма књижевна периодика, обухватања видова књижевне периодике, жанровског одређивања чланака и потпуног или селективног обухватања чланака. У посебним одељцима рада бави се стандардом обраде, улогом завичајних збирки јавних библиотека и централном базом података.

Војислав Максимовић се у раду *О библиографским методима и поступцима (на искуствима у израду “Просвјетине” библиографије)* осврнуо на методолошке поставке библиографског рада. Изневши мишљење да су у заостатку теоријски и методолошки приступи библиографији у односу на стручни рад, закључио је да је библиографија сложен стручни посао који тражи “научни приступ изворима и литератури који се односи на предмет истраживања и

библиографисања.” Имајући у виду тај закључак, износи искуства до којих је дошао радећи на *Библиографији Српског просвјетног и културног друштва “Просвјета”*.

У прилогу О до сада незабележеној књижици Душан Панковић се бави књигом из легата Ђорђа Војновића *Повест српскога једног полководца из четрнајстог века* коју је написао Стефан Каратомаленић. У поредивши је са књигом *Историјско романтична повест српскога војска Александра Богоевича*, коју чува Народна библиотека Србије, утврдио је да је реч о истом литерарном тексту објављеном у две графичке варијанте, које се разликују само по наслову, корицама и графичким украсима на корицама.

Аналитичким освртом у чланку *Врело, мало познати часопис Завичајног друштва Трнава код Чачка* Марија Орбовић обавештава о једном савременом завичајном часопису и о успешно оствареној намери његовог уредништва да “прилозима прати живот у Трнави, обухватајући најразноврсније теме из културе, просвете, историје, етнологије, пољопривреде, привреде, уметности, књижевности и географије.”

Мада је по броју заступљених чланака мањи него претходни, одељак *Библиографски прилози* обогатио је садржај зборника освртима на делатност и наслеђе неколико истакнутих културних посленика. У њему су публиковани прилози Душана Ј. Мартиновића – о првом црногорском библиографу Марку Драговићу, Велише Јоксимовића – о пожаревачком штампару Михаилу Костићу, Гордане Биљетине – о делатности Душана Панковића, те Татјане Живковић – о културном раду и о библиотеци пожаревачког ентузијасте Војислава Живковића.

У трећем одељку зборника публиковани су прикази библиографских и референсних издања из 2001. и 2002. године. Изузетно, Јелена Слагало приказала је рад на

националној библиографији у Библиографском одељењу Народне универзитетске библиотеке Републике Српске, пошавши од историјских корена, данашње организације и савремених функција националне библиотеке у Бањалуци. У низу приказа који потом следе, Горан Траиловић се осврнуо на зборник *Књижевна топографија Панчева*, Светлана Мирчов је аналитички приказала хрестоматију *Стотину година друштва "Просвјета" 1902-2002*, Борјанка Трајковић је анализирао *Библиографију друштва "Просвјета"* Војислав Максимовић и на крају Бојана Јевтић је претставила дванаесту свеску зборника *Сусрети библиографа* у спомен на др Георгија Михаиловића.

Студије, осврти и прикази у зборнику за 2002. годину откривају високе домете који су досегнути на 13. научном састанку *Сусрета библиографа*. Радови саопштени на том скупу представљају крупан допринос библиографији, библиотекарству и историји културе. Поједини међу њима отварају значајна питања која се тичу улоге библиографије у савременом друштву. Учешћем на научном састанку и публиковањем овога зборника библиографи и библиотекари још једном су потврдили да нису окренути само културном наслеђу већ и будућности, спремни да се изборе за достојно место књиге и писане речи у информатичком друштву.

Весна Ћосић, библиотекар
Српска читаоница у Иригу

ЧЕТРДЕСЕТИ САБОР БИБЛИОТЕКАРА СРЕМА

Учеснике Четрдесетог сабора поздравио је др Драган Бараћ, председник Друштва за историју књиге и читања, речима: Драге колеге,

Увек се радујем састанцима библиотекара Срема, Друштва библиотекара и књижничара једине преостале светле тачке која још увек окупља професионалне посленике са књигом. Ја вас од срца све поздрављам и желим да и овогодишњи сусрети буду још један ваш професионални и културни успех.

Библиотекари у Србији су ушли у 21. век халапљиво прихватајући, без изузетка, све изазове информационе револуције и новог света. Дигитализација је стварност. И то је у многome добро. Међутим, наша склоност ка крајностима нас води ка томе да ћемо заборавити на основни библиотекарски посао да прикупљамо књиге и популаришемо њихово шире значење и читање. Пет хиљада година од сумерских библиотека и њихових библиотекара у Месопотамији, па све до данас, библиотекари раде тај посао. Сад је примамљивије бити информатор (хоћу да верујем да је пука случајност што смо сведоци уништавања и последњих остатака Сумерске цивилизације).

Наша деца данас све мање говоре српски језик, све ређе пишу српским писмом, све мање им је приступачна књига, и наравно, све мање, или готово ништа, не читају. Ако је за скупу књигу кривац држава и њена некултурна пореска политика, за језик, писмо и читање су одговорне школе и библиотеке. Не смемо заборавити на књигу и читање.

Ја имам данас пријатну дужност да вас поздравим у име новооснованог Друштва за историју и теорију књиге и читања. На иницијативу највећег живог историчара књиге и читања, на Видовдан ове године, у његовој породичној кући у Тителу, одржана је мала свечаност и отворена прва приватна научна библиотека у Шајкашкој и прва библиотека о књизи у Србији. Том приликом господин Лаза је пожелео да та библиотека буде место окупљања историчара српске књиге који треба да наставе богату традицију историографа српске књиге коју су започели Лукијан Мушицки, Павле Соларић, Вук Караџић, Стојан Новаковић и многи, многи други. Одржана је оснивачка скупштина и основано друштво за историју књиге и читања. Председник скупштине Друштва је Лазар Чурчић, председник др Драган Бараћ и секретар др Жељко Вучковић. У њихово и своје име ја вас поздрављам и позивам да се укључите у рад Друштва.

Учесници у програму Сабора

Српска читаоница у Иригу била је 3. октобра 2003. домаћин 40. пут Сабору библиотекара Срема, најстаријој манифестацији у библиотекарству Срема. О протеклих 40 саборских година надахнуто је беседио Ратко Чолаковић, библиотекар саветник директор библиотеке у Старој Пазови. Уз беседу је приказана видео презентација Сабора, аутора Бранислава Јовичића књижничара из Ирига. На тему «Завичајност и Срем» говорила је професор Филолошког факултера др Александра Вранеш. Библиотекар саветник Весна Петровић представила је «Каталог завичајних збирки у библиотекама Срема». Реч је о својеврсном лексикону завичајних аутора, који су својим рођењем или битисањем везани за Срем почев од 18. века па до данас. На ту тему постављена је и изложба. Затим је промовисана књига «Познати сремци» коју је приредио Душан Познановић. Одломке из књиге читала је виши библиотекар Зорица Мишчевић. Признање «Доситеј Обрадовић» добила је Гордана Биљетина, виши књижничар у библиотеци у Инђији. Портрет библиотекара писца посвећен је књижевнику и библиотекару Драгомиру Ђулафићу, аутору двадесет књига углавном поезије за децу и одрасле и о његовом стваралачком раду говорио је књижевник Ратомир Рале Дамјановић. У музичком делу програма учествовао је румски ансамбл «Врело». На крају Сабора учесници су посетили етно салаш у Нерадину.

Ратко Чолаковић, библиотекар саветник
Народна библиотека «Доситеј Обрадовић»
Стара Пазова

ЧЕТРДЕСЕТ САБОРСКИХ ГОДИНА

*“Чокоту је отежало виме,
зрела крушка жути језик плази,
прело зрно на грозду пламенке,
бресквама су бризнули образи,
под стрејама кикоћу евенке.
Опет је берба у Срему
и ново вино у чаши клокоће, искри и
коме ћу здравицу прву?
Ни другу, ни брату, ни жени,
прву здравицу – ЊЕМУ!”*

Беседа уз јубилеј
Ратко Чолаковић

Прву здравицу Сабору библиотекарском, Сабору иришком, који живи и истрајава пуних 40 година и хвала Богу и сремским књигољупцима, достигао је пуну стваралачку зрелост. Здравницу знаменитом грађанину иришке вароши Бориславу Михајловићу, у књижевству нареченом Михизом, чије сам стихове изрекао.

Здравица и нашем вечном Бранку и спомен на њега, на 150 година откако је отишао у доњи свет, ткако се вазнео на звездано небо поезије.

Здравица Светој гори Фрушкој, убавој нам Фрушкој гори, гори Доситејевој, гори Иларионовој, гори Лазиној, гори Милоша Црњанског. “Јан Мајен и мој Срем” као да га чујем. Здравница вароши иришкој, престаноци читалаштва и културног прегалаштва, престоници библиотекарства, препознатљивој са свог гостопримства, винства и добротинства.

Сабор библиотекара Срема: реч библиотекара узета је у свом колоквијалном значењу без поделе по школској спреми и дипломама, сви су дипломирани заљубљеници у књигу и писану реч, сви су часни службеници најлепшег позива на свету. Реч сабор је посебне неокаљане лепоте. Рече митска, древна, архетипска. Као такав Сабор је својим значајем и утицајем врло брзо прешао границе Срема и постао култна манифестација не само библиотечких радника него и свих културних посленика. Да се начас вратимо и подсетимо давне 1962. године, октобра 21. када је на свечаној седници Савета Српске читаонице у Иригу утемеље СБС. Темљеи су зацело чврсто постављени, он стоји постојан, а поклекнуо је само два пута. Године 1973. и по злу чувене 1993. (поменула се не повратила се!), када није одржан. Зато се јубилеј обележава ове, а не 2001. када је требало да се догоди. Без обзира на ова два “инцидента” Сабор је задржао и оправдао свој континуитет и свој значај. У почетку је одржаван у последњој декади октобра, најчешће 21., 22., 23. и 24., три су одржана у новембру 15., 16., и на Аранђелов дан 21. 1969. године. Овај Аранђеловдански памти се по пророчанским речима доајене српског библиотекарства златоустог Лазара Чурчића: “Са задовољством могу рећи – Срем у библиотекарству више није провинција!”. Да је Лаза данас овде, сигурно би добацио: Он је метропола!

У години 1962. (први), 1971. (десети) и 1997. (тридесет четврти) Сабори су били дводневни, сви остали једнодневни.

Иригу и Руми, посвећен години 1847. у српској култури, такође био изузетно богат и садржајан, који ће, и поред лошег времена, (на сабору је увек лепо време као данас) остати упамћен јер се по много чему разликовао од свих до тада одржаних. Наравно, сваки СБС заслужује да се о њему посебно говори, сваки је имао нешто што је остало упамћено, али то је материјал за посебну публикацију коју ће, ја се топло надам, др Вучковић наставити и да ће за 50. Сабор то бити опширна, да не кажем дебела књига, која ће се читати и цитирати, и наћи у свакој библиотеци дилем земље Србије, а и шире.

На крају хоћу да изразим жељу и наду да се саборска традиција настави, да још дуго траје, да задржи и унапреди његов висок културни ниво, његово достојанство, његову иришку и сремску гостољубивост. Кад је о достојанству реч још само једна напомена: у време самоуправног угоститељског социјализма, у време кад су цркве и манастири били "остаци мрске нам прошлости", када је сама реч САБОР била прокажена као црковњачка и мрачњачка "која мирише на тамјан и средњевековну заосталост", како су говорили многобројни чауши с "ушних одељења", сремски библиотекари се нису дали завести. Они су редовно обилазили фрушкогорске манастире добро знајући и ценећи њихову и вредност и лепоту. Онима који су данас "бруцоши" у библиотекарству ово може да звучи и чудно и смешно и несхватљиво, али посећивати манастире у оно време, а притом остати некаштигован, без претеривања био је то подвиг достојан дивљења.

Желим вам још много сабора, дводневних и једнодневних, а 50 има, како сам рекао на почетку, да буде петодневни. ИРИГ И ЈЕСЕН... ВЕК 20... ВЕК 21... ЛЕТА ГОСПОДЊЕГ 2003.

"НАДО МОЈА, НИСИ ВАЉДА ПЕНА!"

*Гордана Биљетина, самостални виши књижевничар
Народна библиотека "Др Ђорђе Натошевић"
Инђија*

ДВАДЕСЕТ ГОДИНА СУСРЕТА БИБЛИОГРАФА У СПОМЕН НА ДР ГЕОРГИЈА МИХАИЛОВИЋА 1983-2003

У децембру, тачније 24. децембра 2003. године, у Народној библиотеци "Др Ђорђе Натошевић" одржан је скуп научних радника из области културе посвећен двадесетогодишњици одржавања *Сусрета библиографа у спомен на др Георгија Михаиловића*. Први део овог скупа био је посвећен двадесетогодишњици Сусрета, а у другом делу промовисан је Зборник Сусрета библиографа 2002. године. Скуп је отворила Весна Степановић, директор Народне библиотеке "Др Ђорђе Натошевић" и домаћин Сусрета библиографа, поздрављајући учеснике и госте наглашавањем да је овакав скуп једини и јединствен на овим просторима. Наиме, библиографи једино на овом скупу у Инђији имају прилику да изложе своја истраживања и искуства и то чине последњих двадесет година. Све оно што су библиографи радили и истраживали последњих двадесет година објављено је у једанаест зборника које је објавила Народна Библиотека "Др Ђорђе Натошевић" у Инђији. Весна Степановић је преузела и посао одговорног уредника издавачке делатности ове библиотеке која је за последњих двадесет година објавила преко тридесет монографских публикација чиме се не може похвалити ни једна библиотека којој је издавачка делатност споредна делатност.

Гордана Биљетина, самостални виши књижевничар, и један од првих организатора Сусрета библиографа, изложила је све оно што се догађало за последњих двадесет година

колико Сусрети трају. Први сусрети одржани су октобра 1983. године. Првих пет Сусрета одржавани су сваке године од 1983. до 1987. године да би се након тога одржавали бијенално, сваке друге године. На *Сусретима* су учествовали многи врхунски библиографи, рекла бих југословенски, јер у време када су почели наша држава је била Југославија. Учествовали су библиографи из својих република осим Словеније. Многи од њих нису више међу нама, умрли су. Неки од њих отишли су у иностранство и тамо раде неке друге послове.

Гордана Биљетина, Душан Панковић,
др Александра Вранеш, Лазар Чурчић, Весна Степановић

Одбор *Сусрета* је установио јединствену награду названу Митровданска повеља, која се додељује за изузетна достигнућа у области библиографије. Од 1995. године додељено је пет награда, и то: Лазару Чурчићу 1995., мр Миодрагу Живанову 1996., Душану Панковићу 1997.,

Силвији Ђурић 1998, и академику Душану Мартиновићу 2002. године. Ови људи добили су награде а многи други узнапредовали су и добили звање доктора наука, Борјанка Трајковић и Светлана Мирчов. Многи учесници Сусрета нису добили никакве титуле, награде, звања али су узнапредовали у свом раду и знању што сигурно неће бити незабележено.

Лазар Чурчић, жива енциклопедија, стара књига, говорио је о двадесет година *Сусрета*, идејама, првим почецима, топло, импресивно са великим пијететом за не само библиотеку у Инђији већ и о њеним радницима. Не само о оним стручним већ и оним који су радили све пропратне радње да би се учесници осећали пријатно. Лазар Чурчић велики пријатељ ове Библиотеке осврнуо се на све оно што је обележило догађања у вези са *Сусретима*. Његово саопштење биће објављено у следећем зборнику *Сусрети библиографа 2004. године*.

Душан Панковић, библиотекар, библиограф и библиофил у пензији изложио је својеврсну статистику о учесницима *Сусрета*, њиховој квалификацији, броју учешћа, броју радова, обраћајући се скупу да је импресиониран физичким изгледом последњег зборника. Прва корица, која симболично представља почетак *Сусрета* дечаком који се пење уз мердевине да би дошао до књиге, знања и задња корица, фотографија старца који након целог живота прелистава књигу која представља почетак писмености.

Радован Мићић, библиотекар БМС представио је зборник *Сусрети библиографа 2002*. наводећи све похвале за све оно што је у Зборнику објављено а његов приказ биће објављен у овом часопису где се могу сазнати ближе информације о самом Зборнику.

Проф. др Александра Вранеш, одговорни уредник Зборника, говорила је о свим проблемима око објављивања

Зборника а заслужна је за све оно што је у форми, садржају, изгледу Зборника од 1995-2002. године урађено изузетно стручно.

Сусрети библиографа оправдали су своју функцију чиме је др Георгију Михаиловићу указана част и захвалност коју није имао за живота. Инђија је његово име достојно убележила у историју српске библиографије.

*Наташа Филип, библиотекар
Народна библиотека „Доситеј Обрадовић“
Стара Пазова*

ПОДРУЖНИЦА БИБЛИОТЕКАРА СРЕМА У 2003. ГОДИНИ

Више од тридесет година библиотекарима Срема имају организован рад Подружнице. На годишњим скупштинама обрађују стручне теме, размењују искуства и друже се. Сваке године домаћин ових скупова је друга библиотека у Срему, а у њиховом раду учествују и библиотекарима ван региона Срема.

Маријана Цветин, Весна Степановић,
Наташа Филип

Најзначајније за 2003. годину је осамостаљење Библиотеке у Пећинцима која се издвојила из Дома културе, тако да су све општинске библиотеке на подручју Срема самосталне установе.

Народна библиотека "Доситеј Обрадовић" из Старе Пазове је низом манифестација обележила значајан јубилеј – 125. година постојања. Тим поводом је уприличен научни скуп "Знаменити Пазовчани", штампано и промовисано репринт издање књиге "Тридесет дана на убаву путу" Василија Константиновића.

Последњих година библиотекарски Срема се интензивније баве проучавањем културне историје и знаменитих личности завичаја. На једном од годишњих стручних састанака библиотекари завичајних збирки библиотека прихватили су пројекат израде заједничког „Каталога завичајних збирки у библиотекама Срема“, чији је први део, монографске публикације, штампан у 2003. години.

Библиотекарски Срема не живе само у прошлости и у међама Срема. Стручно усавршавање је императив доба у коме живимо. Тако су они били присутни на стручним скуповима о примени нових сигнатура и о узајамној каталогизацији на платформи у Народној СОBIS библиотеци Србије, о стандардизацији библиотечких услуга на Гете институту у Београду.

У априлу 2003. године је реализован шести по реду семинар за школске библиотекаре региона. Семинар је одржан у основној школи „Јован Јовановић Змај“ у Сремској Митровици. Тема семинара била је „Читалачка интересовања ученика средњих и основних школа“. У реализацији ове теме учествовали су библиотекари из 23 основне и 7 средњих школа. Они су анкетирали ученике а податке је обрадила Снежана Лађиновић, библиотекар Одељења за одрасле Библиотеке „Глигорије Возаревић“. На семинару, својим радом „Дете и библиотека“ учествовала је др Александра Вранеш, професор на Катедри за библиотекарство и информатику Филолошког факултета у Београду и др Жељко Вучковић, библиотекар Библиотеке Матице српске у Новом

Саду који је говорио о Стандардима у школским библиотекама. Поред школских библиотекара из Срема семинару су присуствовали библиотекари из Лазаревца, Ваљева и Пожаревца.

Библиотечки радници библиотека Срема окупили су се 31. пут на Годишњој конференцији Подружнице. Домаћин је била Народна библиотека "Др Ђорђе Натошевић" из Инђије. Маријана Цветан, документалиста Завода за проучавање културног развоја Србије, представила је базу података о културним институцијама на територији Србије. Највећу пажњу присутних изазвао је Предраг Ђукић, шеф одељења за развој Библиотеке града Београда који је преко слике и речи успешно представио Градску библиотеку у Хелсинкију.

Поднети су извештаји о раду Подружнице у 2002. години и Програм рада за 2003. годину, Извештај о 39.Сабору библиотекара Срема у Иригу, као и Извештај о 13. „Сусретима библиографа у спомен на др Георгија Михаиловића“ у Инђији.

Мр Живко Попов представио је трећи број „Годишњака библиотека Срема.“

На конференцији је усвојен Програм за 2004.годину

- ❖ наставак стручног усавршавања (семинари, састанци и курсеви)
- ❖ стручни састанак библиотекара завичајних збирки,
- ❖ семинар за библиотекаре школских библиотека,
- ❖ објављивање четвртог броја Годишњака библиотека Срема
- ❖ 41.Сабор библиотекара у Иригу,
- ❖ стручна екскурзија,
- ❖ наставак и проширивање сарадње са другим библиотекама ван Срема,
- ❖ успостављање сарадње са Заводом за културу АП Војводине

❖ боља сарадња са медијима, у циљу што бољег медијског покривања свих наших активности.

Договорено је да се следећа Годишња конференција одржи у Пећинцима.

*мр Слађана Миленковић, професор
Виша школа за образовање васпитача
Сремска Митровица*

ЗАВИЧАЈНИ ПЕСНИК НИКОЛА ДРЕНОВАЦ

Никола Дреновац (Рума, 1907 - Београд, 1996) је познат широј читалачкој публици по својим песмама за децу, поеми „Марија Магдалена“, песмама али и прозним делима. Има још оних који памте његове разговоре са књижевницима на програму Радио Београда где је радио као уредник Литерарног одељења. Један део живота провео је у Америци као свештеник Српске православне цркве где се преобратио и после Другог светског рата вратио у Југославију са новим идеалима. Иза себе је оставио обимно дело од двадесетак збирки поезије и једне збирке прича, затим роман, књигу разговора са писцима и друго. Потекао је из породице румског ћурчије, школовао се у Карловачкој богословији, а по повратку из Америке до краја живота живео у Београду. Негујући завичајност, у библиотекама Срема се све више посвећује пажња завичајним збиркама, тако да су део тих збирки и књиге Николе Дреновца у Библиотеци „Глигорије Возаревић“ у Сремској Митровици али и у библиотеци у његовом родном месту. Градска библиотека у Руми у оквиру завичајног фонда поседује легат овог уметника који се састоји од већине његових објављених дела као и књига дарованих њему са посветама драгих колега и пријатеља. О легату, добијеном на поклон од његових потомака и Катарине и Гојка Беаре, брину се Милена Освалд директор и сви запослени у овој установи културе негујући успомену на познатог Румљанина.

За поезију Николе Дреновца карактеристична је аутономност, везивање за живот, за интиму, његове песме су

својеврсне исповести које се одликују једноставношћу. Надахнут је етиком и поетиком класичног опредељења. Верује у хуману мисију уметности и поезије. Доминантни мотиви су му: ЛУБАВ и ЖЕНА, и друге врсте осећања које узима из самог живота, а који одсликавају доживљавање духа. СОЦИЈАЛНИМ мотивима указује на друштвене неправде у предратном периоду док је веровао у катарзу људског бића молитвом. У тим песмама песник је проповедник хришћанства који диже глас због социјалне немаштине, глади и сваке врсте дискриминације.

Жена и љубав теме су које је обрађивао са страшћу још у првим збиркама поезије. У Градској библиотеци у Руми могу се наћи неке од раних збирки поезије Николе Дреноваца. То су: збирка „Вечна јесен“, друго издање Породичне библиотеке бр. 2, изашла у Београду 1928. године са предговором Миодрага М. Пешића, затим „Ткање таме и снова“, Тисак штампарског завода Крбавац и Павловић, објављена у Осијеку 1932. године и „Црни потоци“, објављена у Штампарији браће Јанковића у Сремској Митровици, 1930. године. Завичајној збирци недостаје његова прва књига „Глас срдаца“ објављена заједно са Ристом Јарамазом 1926. године.

Збирка песама „Вечна јесен“ садржи предговор рецензента Миодрага М. Пешића који каже да је против предговора у којима се само хвали писац и говори само добро. Каже да су беспредметни и негативни предговори - илузорни су. Затим упознаје читаоце са текстом Константина Бељомонта који је сам Пешић превео на српски са руског и који може послужити уместо предговора свим песничким збиркама. Мотивски је књига разнолика, пева Дреновац о завичају, о бoемском заносу, љубави према жени, посвећује песме ђаволу и слутњама, смрти и мрачним осећањима али пева и рогаљ и бербу у Срему. Песма „Вечна јесен“ по којој

је збирка и добила име испевана је у стилу Војислава Илића, са његовим мотивима суморне јесени, такође је у дугом стиху, са опкорачењима. Збирка је невелика по обиму, има више од тридесет песама, неједнаке дужине. Приметне су разлике у композицији песама. Краће су састављене од две строфе, стихова који се по дужини смењују, не увек правилно, а дуже песме су писане у слободном стиху што је у то време било нарочито модерно, с обзиром на два есеја о слободном стиху Антуна Бранка Шимића објављена неколико година пре изласка ове књиге. Збирка се завршава песмом „Сан“ осенченом Богом, обраћењем њему да иза човека остане неки „румен траг“.

Трећа збирка поезије под називом „Црни потоци“ објављена је у штампарији Браће Јанковића у Сремској Митровици 1930. године. За разлику од претходне не садржи никакве предговоре или поговоре. Садржи само песме и то њих педесет. То је збирка из његовог раног стваралачког периода, о романтично-идиличним темама као што су љубав, занесеност уживањима и слично. Тематски се надовезује на претходну збирку, а затвара је такође песма о сну „Сан у ружи“, о крају, о девојци што „у грудима ће жудњу да ниша“. По наслову збирке може се закључити да преовлађују тамна осећања и теме сличне претходним. По стихотворенију песме се не разликују од претходних.

Књига „Ткање таме и снова“, четврта по реду садржи поезију и доноси предговор Александра Илића под називом „Непознатом песнику“. У њему се наводи да поезија није професија, већ мисија. Она треба да има нешто свеопште у себи и да своје ЈА изједначи са универзалношћу. Писци треба да буду СТВАРНИ јер стварност увек води мистици и екстази, води поезији. Поезија има свој митски смисао, а стварност пева као своја искуства која човек треба да открије. Ова збирка је зрелија јер аутор показује већи ниво

свести о уметности. Песме, близу шездесет њих, компоноване су у циклусе: Злато на облацима, Тихе сузе (златној сени моје Мире), Црна долина, Сенке, За срце и Расцветан јад. Већ по насловима види се присуство истих мотива као у ранијим књигама, сада обогачених обраћањем песнику и „песми са месечине". И у овој збирци постоји песма „Сан", само је у овој преовладало осећање ништавила, губитка и отуђености.

Стихове првих збирки Никола Дреновац је написао исповедним тоном алтруисте и богослова. Осећа се утицај патријархалног друштва у коме је песник стасао и у његово дело су уткане религиозне идеје. Виде се трагови његове лектире: Радичевића, Јакшића, Петефија и Змаја углавном у присуству сентименталних осећања сете и љубави који су свакако доминантни. Он је у овим књигама песник романтичарске школе. Нису само теме и мотиви из круга романтичарских. Његов романтично-рустикални говор и епитети су романтичарски, помало на трагу народне поезије (бели дан, убави стас, увеле руже, итд.) Метафоре и емотивне асоцијације су накићене попут барокних или сентименталистичких. Стихови су различити, неједнаке дужине, без риме те их препознајемо као слободне, а други су опет уланчани у строфе, најчешће катрене, са римом, често обгрљеном. Од римованих стихова у строфама издвајају се седмецац и неке краће врсте.

Три збирке на почетку његовог стварања и обликовања као песника обједињују мотиви, стил и метрика. Оне су значајне за спознавање песниковог развоја и корена емоција иако нису уметнички успеле као каснија дела. Разоткривају његову лектуру, помало дневничке записе али у сваком случају указују на ток његових мисли. Мрачно расположење је присутно у све три књиге, осенчено контрастним сликањем разузданости. Заступљени су мотиви

Бога, смрти, самоће али и весеља, љубави према жени и животу. Увек је присутан и сан као вид избављења од приземног, од невоља, он је спас који на крају песника одводи далеко од овог света. Донеле су извесну модерност у то време, не толико у темама и мотивима колико у начину певања. Нису дочекане са претераним похвалама али су критике и оцене прекалиле песника и помогле му да остане на правом путу уметности.

Литература:

1. Никола Дреновац, „Вечна јесен", Миодраг М. Пешић, „Место предговора" стр. I - IX, II издање „Породичне библиотеке", бр. 2, Београд, 1928. год.
2. Никола Дреновац, „Црни потоци", Штампарија браће Јанковића, Сремска Митровица, 1930. год.
3. Никола Дреновац, „Ткање таме и снова", Тисак штампарског завода Крбавац и Павловић, Осијек, 1932. год.
4. Никола Дреновац, „Отето од живота", „Чигоја штампа", Београд, 2002. год.
5. Воја Марјановић „Поезија Николе Дреновца", „Графос", Београд, 1980. год.
6. „Знамените личности Срема", Музеј Срема, Сремска Митровица, 2003. год.
7. Ђорђе Арсенић, „Знаменити Румљани", књ. II, Рума, 2002. год.
8. А. Ковач, „Знаменити Сремци", Рукописно одељење Матице српске

Златко Пашко, виши библиотекар
Народна библиотека „Доситеј Обрадовић“
Стара Пазова

ЗНАМЕНИТИ ПАЗОВЧАНИ

Научни скуп у Старој Пазови

Народна библиотека „Доситеј Обрадовић“ у Старој Пазови била је организатор научног скупа „Знаменити Пазовчани“, који је одржан 10. октобра 2003. године у оквиру обележавања 125. годишњице оснивања прве српске читаонице у Старој Пазови.

Скуп је отворио Ратко Чолаковић, директор библиотеке који је између осталог рекао:

Ратко Чолаковић отвара скуп

«Жеља нам је била да на овај начин одамо заслужено признање људима који су трајно задужили науку, културу и уметност, постали познати и ван граница свог завичаја. Са

ових десет имена не значи да је исцрпљена листа знаменитих Пазовчана. Ми ћемо се на исти начин одужити осталим знаменитим Пазовчанима...» Пратећа манифестација овог научног скупа је једна занимљива изложба фотографија и разгледница Старе Пазове, које су настале у периоду од 1878. када је основана прва читаоница до 1938. године.»

Учесници скупа

О историјском опусу Душана Ј. Поповића реферат је припремио академик **Славко Гавриловић** који због болести није могао лично да га изложи, већ је то учинио Ратко Чолаковић.

«Стваралачки немири Владимира Хурбана Владимирове», наслов је реферата **Самуела Болдоцког**, који је из

новог угла бацио светло на овог писца који је теме за своја дела налазио у обичном сеоском животу. Проф. **Мирко Митровић** имао је реферат на тему «Димитрије Руварац» као историчар», а др **Љиљана Гавриловић** о Ђурђици Петровић, етнологу, првој жени декану на Филозофском факултету у Београду. Двадесет година је истраживала материјалну али и духовну културу српског и других народа. Веома занимљиво предавање имао је **Душан Панковић**, посвећено библиографу др Георгију Михаиловићу, аутору књиге «Српска библиографија 18. века». «Коста Руварац у казивањима савременика» наслов је рада **Радована Мићића**, а о Кости Петровићу реферат је имала **Милка Мијајловић**. О животу и делу Владислава Чикоша писао је **Златко**

Пашко, а о Дамјану Прерадовићу **Ратко Рацковић**. Од знаменитих Пазовчана **Симо Поткоњак** се позабавио писањем о Љубомиру Иванчевићу.

Следе кратке биографије знаменитих Пазовчана:

Владислав ЧИКОШ (СТОЈАДИНОВИЋ) (1805-1844), књижевник рођен у Војки, објављивао властиту поезију и преводе под презименом Чикош, да би га, после преласка у службу код кнеза Милоша Обреновића, променио у Стојадиновић. Као правник по струци учествовао у изради Сртењског Устава.

Коста РУВАРАЦ (Стари Бановци, 1837- Пешта, 1864.), приповедач и критичар. Седам разреда гимназије завршио у Сремским Карловцима, матурирао у Будиму (1858.) Права је студирао у Пешти, упоредо слушајући естетику. Припада романтичарском покрету, активан члан Уједињене омладине српске, као критичар следи немачке идеалистичке естетичаре. Његова приповетка "Карловачки ђак" (1862.), романтично успламтела и моралистички интонирана, има црта интимно виђене и снажно доживљене атмосфере ђачког живота.

"Скупљени списи 1-2" објављени су после његове смрти (1866-69.).

Димитрије РУВАРАЦ (1842-1931), свештеник и историчар, библиотекар патријаршијске библиотеке у Сремским Карловцима, академик. Бавио се политичком, црквено-политичком и књижевном историјом. Написао већи број студија и расправа:

"Постанак и развитак српске црквено-народне автономije", "Српска Митрополија карловачка око половине 18. века", "Историја Арх. Митр. Патријаршијске библиотеке" и др.

Дамјан ПЕРАДОВИЋ (1857-1929) рођен у Старим Бановцима, немачку школу похађао у Новој Пазови, богословију завршио у Сремским Карловцима. Од 1882. на служби у Голубинцима. У "Летопису Матице српске" објављује српске народне приповетке које је прикупио. Са групом угледних мештана оснива 1893. године Српску читаоницу у Голубинцима. Први светски рат проводи у интернацији у Мађарској, после повратка у Голубинце добија више признања за свој рад.

Владимир ХУРБАН Владимиров (Стара Пазова, 1884-1950), књижевник и евангелистички свештеник у Старој Пазови, велики драмски писац Словака у Војводини, у првим међуратним годинама уједно највећи драмски писац словачке књижевности. У својим најпознатијим драмама "Сметови" и "Земља" дао упечатљиве слике класног раслојавања на селу, налазећи у њему дубоке психолошке драме. ("Виноград зри", "Брава шкрипи"). У својим историјским драмама ("Милица Николићева") и оним са универзалном тематиком ("Хомо саписенс", С.О.С.), као и ревијама, сценаријима, скицама и скечевима, доста је експериментисао.

Коста ПЕТРОВИЋ (1884-1969), рођен у Новим Бановцима, у времену од 1908-1931 радио као професор Карловачке гимназије. Радови: "Виноградарство и воћарство у Карловцима почетком 19. века", "Из прошлости Сремских Карловаца", "Карловци и карловачко становништво".

Георгије МИХАИЛОВИЋ (1892-1969), библиограф, потиче из знамените Вуковарске породице која се крајем 19. века доселила у Стару Пазову, где је Георгије завршио основну школу, гимназију завршио у Новом Саду, медицину у Грацу. Предаје се сакупљању књига, посебно оних из 18. века.

Капитално дело “Српска библиографија 18. века” и данас се сматра незобилазном литературом за истраживања овог периода наше културе. У спомен на њега у Инђији се одржавају “Сусрети библиографа”.

Душан Ј. ПОПОВИЋ (Сурдук, 1894 – Белегиш, 1965.), историчар, професор Универзитета у Београду. Рођен у свештеничкој породици, углавном се бавио изучавањем прошлости Војводине; уређивао у Новом Саду “Гласник историјског друштва” (1928-1940.)

Дела: “Проблеми Војводине”, “Светозар Милетић”, “О Цинцарима”, “Срби у Будиму”, “Срби у Војводини 1-3”, “Срби у Срему”, “Србија и Београд” и др.

Љубомир ИВАНЧЕВИЋ (1912-1990), завршио Богословски факултет у Београду, радио као професор у Новој Пазови (од 1957). Радове објављивао у бројним листовима и часописима.

Ђурђица ПЕТРОВИЋ (1927-2003), етнолог, редовни професор и декан Филозофског факултета у Београду. Као специјалиста за етнологију више пута је била шеф Катедре за етнологију Филозофског факултета, и објавила више студија, посебно из области оружарске делатности: “Дубровачко оружје у 14. веку” и “Народна уметност Југославије”.

Љиљана Савић, библиотекар
Градска библиотека
Рума

ИЗЛОЖБА ЗАВИЧАЈНЕ ЗБИРКЕ ГРАДСКЕ БИБЛИОТЕКЕ У РУМИ

У реновираним просторијама Градске библиотеке у Руми, 6. јуна 2003. године постављена је изложба Завичајне збирке, која је трајала до 13. јуна.

Наша библиотека се већ дужи низ година налази у неадекватном простору. Како се повећавао број књига и делатност библиотеке се ширила, простор је постао претесан за све активности које треба да се одвијају у библиотеци. Сређивање библиотеке започето је 2001. године, када је уз помоћ општине почело са променом подова и постављен је паркет на 60 метара квадратних.

Градска библиотека Рума

Од јануара до половине маја ове године, у свим просторијама библиотеке је постављен паркет, што укупно

износи 180 метара квадратних, а просторије су окречене, тако да је лепота старе зграде дошла до пуног изражаја. Све је то урађено захваљујући донацији Покрајинског секретаријата за образовање и културу.

Услови за рад у згради библиотеке су побољшани, мада је проблем простора и даље остао нерешен. Завичајна збирка се налази у неусловној просторији још од самог почетка рада. Тако да су изложбе права прилика да на светлост дана изађу највредније публикације и да се покажу јавности сведочанства прошлости из историје и културе нашег града и шире локалне заједнице.

Отварање изложбе

Пре пет година је била прва изложба Завичајне збирке и то поводом педесетогодишњице оснивања Градске библиотеке. Тако да је ово друга изложба Завичајне збирке у нашој библиотеци и изложен је мањи део фонда, с тим да основу садашње поставке чине публикације које су биле изложене и раније, али је један део јединица изложен први пут.

Завичајна збирка је настала пре тридесет година и у њој се налазе публикације из различитих временских епоха, различите форме и садржаја. Данас броји преко 1100

јединица. Изложбу сачињавају неколико целина које су карактеристичне за сваку збирку. Најзначајније су публикације које спадају у стару и ретку књигу. Са поносом указујемо на Физику Румљанина Атанасија Стојковића. То је прва физика писана на српском језику, објављена у три тома у Будиму почетком 19. века. (1801., 1802. и 1803.) У Збирци се налази књига Јована Суботића «Цветник србске словесности» – читанка за више гимназије у Аустрији, штампана у Бечу, 1853. Год.

Периодика у Збирци је са почетка 20. века, када је у Руми постојало деоничарско друштво за издавање српских књига и новина – “Рад”.

“Застава” је излазила као лист Српске народне радикалне странке у издању “Рада”. Био је то дневни лист чија се годишта из 1901, 1902, 1903, 1904. и 1906. године чувају у фонду збирке.

Политички лист “Радикал” је излазио више од четири године. Власник и главни уредник “Радикала” био је познати румски адвокат, јавни радник и политичар Жарко Миладиновић. Лист је касније штампан у Руми у штампарији Ђорђа Петровића. У библиотеци се налазе годишта из 1909. и 1910. године.

У Руми је излазио и први српски часопис о пчеларству “Српски пчелар”, као илустровани орган Српске пчеларске задруге. Библиотека поседује бројеве из 1930. године. Био је изложен и «Весник соколског друштва Рума» из 1933. године.

Монографије Руме и села наше општине заузимају значајно место у Збирци и овог пута због простора, нису све изложене. Изложили смо најновије, као и оне које смо сматрали важним за ову прилику.

У Збирци се налазе две монографије Руме на немачком језику Franca Wilhelma – Rumaer dokumentation 1745-1945 I, II, објављене у Штутгарту 1990. и 1997. године.

За Руму су везани или у њој живе и универзитетски професори Драган Недељковић, Милутин Стојковић и Јован Максимовић.

Академик и професор славистике Драган Недељковић, који живи и ради у Француској, радо се враћа у Руму и обогаћује Завичајну збирку својим књигама, сепаратима и научним радовима са многобројних скупова и предавања.

Милутин Стојковић је академик, професор статистике, на Економском факултету у Суботици, живи у Руми и библиотеци је поклонио своје многобројне књиге и уџбенике и то издања која су у луксузном кожном повезу.

Лекар и професор на Медицинском факултету у Новом Саду, Јован Максимовић, поклонио је библиотеци бројне сепарате, објављене по стручним часописима из области гинекологије и акушерства, као и факултетски уџбеник и радове из области историје медицине.

У целини која обухвата научне радове, поред млађих професора и предавача на факултетима и научних радника, изложили смо и радове румских преводилаца са енглеског и руског језика.

На изложби су биле изложене и књиге чији је издавач Градска библиотека. Наша установа се бави издавачком делатношћу од 1994. године и до сада је објављено 17 књига.

Посебну пажњу на изложби је привукао ситан библиотечки материјал, кога су чиниле две целине, једна везана за град а друга за библиотеку. Изложене су старе и нове разгледнице Руме, позивнице, програми културних манифестација, план града, чланске карте библиотеке од оснивања до данас, календари, туристички водичи, проспекти...

Посетиоци изложбе могли су да виде и листове и новине школа и предузећа из Руме, који се чувају у библиотеци. Пажњу су привукли и исечци из новина са вестима из нашег града.

За ову прилику је штампан и каталог изложбе који садржи списак свих изложених публикација.

*Весна Спасојевић, библиотекар
Библиотека "Глигорије Возаревић"
Сремска Митровица*

СУСРЕТИ СА ЗАВИЧАЈНИМ СТВАРАОЦИМА

Имајући на уму чињеницу да се заиста воли само оно што се познаје, опредељење библиотекара завичајне збирке Библиотеке "Глигорије Возаревић" у Сремској Митровици је да уз сакупљање, истраживање, обраду и чување завичајне грађе, пуну пажњу усмери на приближавање завичајног фонда ширем кругу наших читалаца и грађана. Поштујући утврђено правило да збирку чува и издаје само у просторијама Библиотеке, изналази и примењује разноврсне облике рада, с крајњим циљем да избегне опасност да превагне архивска, музејска функција завичајног фонда. Настојећи да то не постане мртав фонд, пуна пажња усредсређује се на активности, које доприносе да овај сегмент делатности библиотеке постане промотер културних и историјских вредности свога завичаја.

Весна Петровић, Тодор Бјелкић, Весна Спасојевић, Јова К. Радуновић,
Зорица Мишчевић, Јован Мартиновић

Користећи завичајни материјал, приређују се изложбе разгледница, фотографија, ликовних и ручних радова, сусрети са књижевним ствараоцима - завичајцима, музичким ствараоцима. Кроз ове и сличне облике јавног рада, библиотека се приближава широј публици и намеће као локални центар културног деловања у својој средини. То је и повод за детаљније изучавање појединих завичајних тема од стране библиотекара.

У циљу популаризације завичајног фонда покренута је и издавачка делатност, којом је додатно скренута пажња локалних писаца. Едиција која је насловљена као "Завичајни круг" заинтересовала је ствараоце, па је тако крајем 1992. године штампана књига Миодрага Радоша "Дођи у мој свет", а већ наредне, 1993. године "Гугутка" Лидије Хрећешин, "Митровице да ли чујеш песме" Злате Чолић Захорјански, а потом и "Каталог Завичајних збирки у библиотекама Срема".

Са промоције књиге «Јован и Чаврндија»
Горана Вида Лакића

У делу Програма рада завичајне збирке, који предвиђа активности на реализовању културне и јавне делатности библиотеке, значајан акценат дат је на покретање циклуса библиотеке, значајан акценат дат је на покретање циклуса "Сусрети са завичајним ствараоцима". Уз промовисање наслова објављених у Едицији "Завичајни круг" ови програми обухватају представљање целокупног уметничког дела једног, или више аутора, било да се ради о писаној речи, о сликарским радовима, или народним рукотворинама.

Циклус сурета започео је 24. октобра 2002. године представљањем књижевника и публицисте Борислава Богдановића, а до краја 2003. године одржано је укупно 15 програма. Да би се добило на занимљивости, садржајности и квалитету, сваки програм употпуњаван је гостима, било да су то књижевни, или ликовни критичари, рецензенти, приређивачи, или издавачи, или пак музички интерпретатори. Водило се рачуна да то буду "људи од пера и заната", већ потврђена имена у назначеним областима, који су својим ауторитетом и стручношћу у појединачним случајевима били најпованији да дају оцену о делима завичајаца, које смо представљали јавности.

Част да буде први представљен, како је већ напоменуто, указана је

Бориславу Богдановићу, књижевнику многоструког пера. Сусрет са овим публицистом и писцем уприличен је 24. октобра 2002. године. Оглашавао се у бројним листовима коментарима, чланцима и афоризмима, који су половином деведесетих уобличени у књигу. Наставио је са објављивањем књига афоризама, као и књига са стиховима за децу, поезијом за одрасле и романима. О његовом стваралаштву говорили су мр Живко Попов, мр Симо Ракита, а одабране стихове и одломке читала је Зорица Мишчевић, виши библиотекар.

Светлана Велимировић, књижевник и новинар, представљена је 26. децембра 2002. године. Непосредни повод за ово вече била је награда додељена на Фестивалу хумора за децу у Лазаревцу Драмској групи сремскомитровачке библиотеке. Представа "Хари Потер", по тексту Светлане Велимировић, а у режији Весне Спасојевић, проглашена је за најбољу. Награду је добила и Светлана Велимировић за најбољи драмски текст.

У Сремској Митровици позната је по новинарским колумнама и причама, од којих су се многе нашле у књигама "Ћути и пливај" и "Нешто пре седам". Аутор је и романа "Град месеца". У програму су учествовали Мирко Ћорђевић, публициста, Драгана Ћатић, новинар и Зорица Мишчевић, виши библиотекар.

Занимљив сусрет са завичајним ствараоцем уследио је 22. јануара 2003. године. Вече посвећено сликару др **Брани Иванковићу**, кога је представила Весна Спасојевић, било је употпуњено изложбом слика са етнографским мотивима. О сликама су говорили Мирољуб Вујичић, академски сликар и Слађана Миленковић, професор. Догађај је употпуњен звуцима етно-музике у извођењу Будимира и Срђана Петровића.

Велику знатижељу и интересовање побудио је сусрет и прва самостална изложба ликовних радова петнаестогодишње **Иване Прокоповић**, ученице Мајсторске радионице УЛУ "Еснаф". О овој надареној младој сликарки говорили су њени ликовни педагози Дамир Савић и Јелена Секулић Вољанек, која је отворила изложбу.

Првобјављена књига у Едицији "Завичајни круг", збирка поезије **Миодрага Радоша** "Дођи у мој свет" промовисана је 6. фебруара 2003. године. О књизи су говорили књижевник и песник Тодор Бјелкић, књижевник Јован К. Радуновић, библиотекар саветник Весна Петровић

и уредник Едиције Весна Спасојевић.

Видеопроекција филмских записа са занимљивих путовања и фестивала и изложба слика са мотивима подводног света, рађених неуобичајеном техником уља на стаклу, обележила је вече посвећено завичајном ствараоцу **Предрагу Шпањевићу Шпањи**. Овом нашем суграђанину пошло је за руком да у животу оствари необичан спој авантуре и уметности. Програм је одржан 19. априла 2003. године, а у разговору о уметнику, који је спојио две љубави: сликарство и рођење учествовао је сликарев пријатељ и чести сапутник у дружењу и рођењу, као и на фестивалима, Драган Сабљов. Шпањевић је, иначе, имао 37 изложби, од чега девет у иностранству. Излагао је у свом граду, али и у Београду, Смедереву, Сокобањи, Котору, Тивту, Паризу, Сансебастијану...

У сарадњи са Удружењем пензионера приређен је сусрет са најстаријим суграђанима. Они су се представили радовима из разноликих облика стваралаштва. Говорили су поезију, изложили слике и ручне радове, представили се хорским певањем. Аутор слика био је Рајко Панић, стихове је казивала Злата Захорјански, а хором је дириговала Марија Дивац. Сусрет је уприличен 21. априла, а изложба рукотворина и слика била је отворена недељу дана.

Друга књига објављена у Едицији "Завичајни круг" је "Гугутка" петнаестогодишње **Лидије Хрецишин**. Приређивач и лектор ове поетске збирке је професор књижевности Вера Сладић. Промоцију су заједнички организовале Библиотека "Глигорије Возаревић" и Основна школа "Јован Поповић", чија је Лидија ученица. Књига је приказана у оквиру програма који су обележили дан школе 15. маја. Два дана касније уследила је још једна промоција и то у свечаној сали Дома војске. Овај програм комплетно је

снимљен и емитован у радио емисији "Ђачке шеме" РТВ "М". Уредник и организатор ове емисије је Нада Буђановац.

Књижевни првенац младе ауторке **Јелице Радосављевић** био је повод за приређивање сусрета 31. јула. Иако је термин био неуобичајен за књижевна сусретања, програм је био веома посећен. Књига "Времепоп жеља" наишла је на пријемчивост публике. О књизи је говорио књижевник Јован К. Радуновић, а у програму је учествовала и Зорица Мишчевић, начелник Одељења за друштвене делатности Скупштине општине Сремска Митровица. Делове из књиге читала је сама ауторка.

Четвртог септембра одржан је сусрет посвећен песникињи **Злати Чолић Захорјански**. О њеној најновијој поетској збирци, посвећеној граду и насловљеној "Митровице да ли чујеш песме", говорили су мр Слађана Миленковић, професор и Предраг Удицки, песник. Стихове су читали Гордана Лукић, Сенка Јос и Младен Ворински. У програму је учествовао и Тамбурашки оркестар "Сирмијумарта, под вођством Миленка Бобића.

Завичајно одељење Библиотеке, у сарадњи са **Књижевном општином "Лукијан Мушицки"** приредило је веома садржајно књижевно вече. Програмом је било обухваћено казивање мр Живка Попова на тему: "Традиција неговања писане и говорене речи у Срему", као и излагање о сремскомитровачкој завичајности, о чему је говорила Весна Спасојевић, библиотекар Завичајне збирке. Александар Будошан, председник књижевне општине, говорио је о њеном историјату.

У посебном блоку промовисан је "Каталог завичајних збирки у библиотекама Срема". О раду на овом пројекту, у који су били укључени библиотекар свих сремских библиотека које негују завичајност и поседују завичајне фондове, говорила је Весна Петровић, виши библиотекар и

руководилац Матичне службе Библиотеке "Глигорије Возаревић".

Лепоти вечери допринели су и сремскомитровачки песници: Јован К. Радуновић, Вера Сладић, Недељко Терзић, Бошко Радић и Александар Будошан, који су прво појединачно представљени, а потом су казивали своје стихове.

Изузетан одзив публике имало је вече посвећено промоцији књиге **Горана Вида Лакића** под насловом "Јован и чаврндија". О Лакићевом песништву говорили су истакнути књижевник, академик Матија Бећковић, потом професор Ђорђе Врањеш. Стихове су казивали Миша Миладинов и Маја Тешић. Атракција вечери био је гуслар Вукоман Боричић.

Посебно изненађење и похвале међу познаваоцима и љубитељима писане речи изазвала је појава књиге прича "Прекрајање стварности", младе ауторке, митровачке студенткиње **Јелене Богосављевић**. Ово је Јеленина прва књига. Да је веома озбиљно закорачила у свет књижевности указује чињеница да је "Народна књига" Београд прихватила да буде издавач.

Промоција књиге одржана је 14. новембра у читаоници Библиотеке. О овом веома занимљивом делу говорио је Јован К. Радуновић, књижевник, док је одабране текстове читала Корнелија Бјелић. У програму је учествовао и гитариста Бранко Базић.

Најновија збирка песама **Цвијетина Баје Лобожинског** "Пробуђени снови" представљена је суграђанима 18. новембра. Приказ књиге дао књижевник Тодор Бјелкић, а стихове су, веома надахнуто говорили Маја Тешић и Петар Краљ. Прилог, иначе веома угодној вечери, дао је у музичком делу програма Јован Мартиновић, изводећи композиције на акустичној гитари.

Изузетно вредно монографско дело "Болница у Сремској Митровици од 1824 - 2004. године" приређивача **Федора Маринковића**, промовисано је 18. децембра. О књизи су говорили мр Живко Попов, професор књижевности, Ђенана Златкић, конзерватор саветник, и др Душко Мацић, директор Здравственог центра. Промоција је била употпуњена изложбом фотографија из периода последње грађевинске обнове објекта.

Један број завичајних аутора објавио своје књиге код других издавача. Центар за културу "Сирмијумарт" је био издавач књиге "Приручник за употребу живота" аутора **Хајрудина Дурмановића** и **Златка Гомбоша**. Промоција је одржана 9. октобра 2003. године у читаоници библиотека. Оба аутора су говорила одабране, веома духовите текстове, а такође су приказали и свој раскошан музички таленат. Певали су и свирали на гитарама сопствене композиције.

У сарадњи Библиотеке и Митровачких "М" новина приређена је промоција књиге "Римоване успомене", песничког првенца пензионисане учитељице **Наде Друљин Ераковић**. Стихове су читале Гордана Лукић и Верица Симић. Музички програм извели су ученици Музичке школе "Петар Кранчевић".

Сви програми привукли су бројну публику. Забележен је број од преко 2.500 посетилаца. Присуство великог броја посетилаца потврдило је оправданости увођења и заживљавања овог типа активности и рада са корисницима и грађанством. Присуство великог броја посетилаца потврдило је оправданости увођења и заживљавања овог типа активности и рада са корисницима и грађанством. Поклонима стваралаца обогаћен је и књижни фонд завичајне збирке за 150 наслова.

*Вера Радивојков, директор
Културни центар Шид*

БЛАГО ГРОБУ И У ТАМИ ШТО СЕ СЈАЈИ

Поводом књижевне манифестације «Вишњићеве дани»

Народ који не цени своју прошлост, нема ни будућности – умно је размишљање и један од значајних разлога за обележавање важних датума, годишњица, јубилеја, разлога за сећање на догађаје и људе који су утрли стразе будућности својих потомака. Њихови «светли гробови» јесу и нама дашњим путоказ за наш ход до оне друге обале, јесу она ведрина која нам корак чини одлучнијим и снажнијим. Да увек имамо на уму одакле смо пошли како бисмо садашња достигнућа могли мерити правом мером.

Један такав светао гроб налази се у Вишњићеву, том живописном сремском селу, које скривено у сеновите босутске шуме скрива свој столетни сан. То је гроб првог песника српске народне јуначке поезије, онога кога је Вук Стефановић Караџић највише ценио јер није био обичан певач већ и атор својих стихова. Био је и јесте певач изграђеног и препознатљивог стила, сведок буне и Устанка, «пробуђени део народа» па стога песник с највише права да пева; слепи «свевид» који најверљивије доказује једну од теза модерне европске књижевности XX века – «Да би се видело треба затворити очи».

Родом са оне друге стране српско босанске границе, Филип Вишњић 1813. године са породицом прелази у Срем, у село Грк, где проводи време све до своје смрти. По преласку у устаничку Србији, обилази целу њену западну половину. Живи међу српским устаницима, упознаје славне

јунаке и устаничке вође, слуша од њих о јуначким војевањима или чак и сам учествује у њима. Вуку у перо, под светим рковом шишатовачког манастира, казује стихове које поред историјске имају и данас, изузетну уметничку вредност. Скоро педесет година после његове смрти, у селу које је добило његово име, свечано му је 1887. године откривен камени надгробни споменик на коме су урезани стихови песника Јована Јовановића Змаја:

«Благо гробу и таме што се сјаји
Где кандила припаљују нараштаји.
Кандило је жар што спрске груди краси,
Вишњић га је чуво да се не угаси.
Ми ти гробу камен дасно. То можемо.
Венац прави твојој слави, јоште дугујемо».

На Вишњићевом гробу

Око тог споменика Филипа Вишњића плетемо венац славе, ове године по двадесет и четврти пут. Манифестације везане за име славног гуслара датирају још од 1965. године када се уз подршку Културно просветне заједнице Шид, одржава Први Вишњићев меморијал. До 1975. године одржано је пет Меморијала. Кроз године, сходно приликама и пре свега материјалним могућностима, мењале су се концепције ове свечаности али су редовно одржаване уз помоћ Месне

заједнице Вишњићево, подручне школе у Вишњићеву, СО Шид и надлежних институција културе у шидској општини. Често су се манифестације у славу Вишњића сводиле на међурепубличке сусрете писаца који окупљени око песниковог гроба у Вишњићеву, чуваху успомену на српског Хомера коме су гусле вид враћале, чиниле га срећним и поштованим. Поштованим, данас и заувек.

Шире културне свечаности под називом «Помен Вишњићу» одржане су 17.октобра, 1992. године под покровитељством Министарства за културу Републике Србије, СО Шид као и Епархије сремске из Сремских Карловаца. На манифестацији је тада, између осталих званица суделовао и актуелни министар културе господин Ђукић а парастос на песниковом гробу служио је владика сремски, господин Василије. Десио се тада и диван сусрет писаца Шида и Бијељине са писцима из Ниша, Суботице, Крушевца, Новог Сада, Београда.

Колико је све што се дешавало задњих година у славу Вишњића било примерено, садржајно и достојно великог Певача и његових гусларских струна, тешко је оценити и проценити адекватном оценом а и није ми то намера. Међутим, што се тиче овогодишњег организатора Вишњићевих дана, људи из Културно образовног центра Општине Шид, присутним и у ранијим догађајима, раде то срцем, дакле, снажним емоцијама какве и заслужују његово певање, његове поруке кроз векове.

За године које долазе, уз разумевање и адекватну помоћ надлежних – Министарства, Покрајинског секретаријата за културу, Месне заједнице Вишњићево, СО Шид, туристичке организације Општине Шид, намера нам је да се Вишњићеве дани дигну на један далеко виши културни, образовно научни ниво. А садржајима везаним за традиционално и препознатљиво постану и значајна туристичка манифестација

Учесници квиза о Филипу Вишњићу

која ће босутске шуме, живописну шидску околину и њене знаменитости, отворити према свету и довести свет у нашу “културну провинцију” која је то само географски. И што је највежњије, која ће славног Певача који је боље видео од многих са орловским видом, ставити раме уз раме Доситеју и Вуку јер је то место које му припада.

Душанка Милорадић, библиотекар
Библиотека «Глигорије Возаревић»
Сремска Митровица

«СРЕМСКЕ НОВИНЕ»
о библиотекарству у 2003. години

- ВИШЕ ПОКЛОЊЕНИХ НЕГО КУПЉЕНИХ КЊИГА
8.1, бр. 2187, стр.4

О набавци књига у 2002. години у Народној библиотеци «Др Ђорђе Натешевић» у Инђији.

- СУСРЕТ СА СВЕТЛАНОМ ВЕЛИМИРОВИЋ
8.1, бр. 2187, стр.6

У Библиотеци «Глигорије Возаревић» одржан је сусрет са новинарком *Сремских новина* Светланом Велимировић.

- О ПЕСМАМА МИРЈАНЕ ПАВЛОВИЋ
15.1, бр. 2188, стр. 6

Кратко обавештење о промоцији збирке песама Мирјане Павловић.

- ИЗАБРАНИ НАЈ-ЧИТАОЦИ
22.1, бр. 2189, стр. 9

Обавештење о највернијим читаоцима Народне библиотеке «Симеон Пишчевић» у Шиду.

- ИСТИНСКА РАДОСТ СТВАРАЛАШТВА
5.2, бр. 2191, стр. 6

Љубитељима уметности представљене су слике ученице Иване Прокоповић у Библиотеци «Глигорије Возаревић».

- ИРИГ И ЧИТАОНИЦА ОДАВНО У ЕВРОПИ

19.2, бр. 2193, стр. 4

О обележавању крсне славе и дана читаонице у Иригу.

- СВЕ КВАЛИТЕТНИЈИ САДРЖАЈИ

26.2, бр. 2194, стр. 4

Библиотека «Глигорије Возаревић» обележила је свој дан, дан оснивања Српске грађанске читаонице.

- СЛОЖЕНА ПРИЧА ЕПСКИХ РАЗМЕРА

5.3, бр. 2195, стр. 4

У Народној библиотеци «Др Ђорђе Натошевић» у Инђији промовисан роман «Укоп оца» Младена Маркова.

- ТАЈ СРЕМ, ТО САМ ЈА

12.3, бр. 2196, стр. 4

У Народној библиотеци «Др Ђорђе Натошевић» у Инђији промовисан роман «Тајновита гора» Предрага Бањеглава.

- ГРАД БЕЗ ДРОГЕ

19.3, бр. 2197, стр. 6

У Библиотеци «Глигорије Возаревић» представљена брошура Саше Радмановића и видео касета «Живот један».

- ПЕТАО ЈЕ НАША СУДБИНА

9.4, бр. 2200, стр. 4

У Народној библиотеци «Др Ђорђе Натошевић» у Инђији глумица, књижевник и сликар Ева Рас одржала промоцију две књиге.

- ПОВРАТАК КЊИЗИ

16.4, бр. 2201, стр. 6

Обавештење Матичне службе Библиотеке «Глигорије Возаревић» о акцији популаризације књиге и читања.

- ПОВРАТАК КЊИЗИ

30.4, бр. 2203, стр. 2

Библиотека «Глигорије Возаревић» организовала семинар школских библиотекара Срема.

- ПУБЛИКАЦИЈЕ, СКУПОВИ, ИЗДАЊА...

30.4, бр. 2203, стр. 10

Кратка вест Народне библиотеке «Доситеј Обрадовић» о обележавању 125 година постојања.

- СКУПШТИНА ПОДРУЖНИЦЕ БИБЛИОТЕКАРА СРЕМА

18.6, бр. 2210, стр. 2

У Народној библиотеци «Др Ђорђе Натошевић» у Инђији одржана је годишња Скупштина Подружнице библиотекара Срема.

- ПРЕДСТАВЉЕНА КЊИГА «ПУТ ДО ЗВЕЗДА»

25.6, бр. 2211, стр. 6

У Библиотеци «Глигорије Возаревић» представљена књига «Пут до звезда» издате поводом 10 година постојања ЖОК «Срем».

- ПРОДАЈНА ИЗЛОЖБА У БИБЛИОТЕЦИ

9.7, бр. 2213, стр. 6

Кратко обавештење о продајној изложби књига Издавачке куће «Светови» из Новог Сада.

- НЕДОВОЉАН БРОЈ КЊИГА

24.9, бр. 2224, стр. 11

О завршеној ревизији књижног фонда у Народној библиотеци «Симеон Пишчевић» у Шиду.

- ЗНАМЕНИТИ ПАЗОВЧАНИ

15.10, бр. 2227, стр. 4

У оквиру обележавања 125. годишњице од оснивања прве српске читаонице у Старој Пазови, Народна библиотека «Доситеј Обрадовић» организовала научни скуп «Знаменити Пазовчани»

- ДА ЛИ ТО ГРАДОМ ЈЕСЕН ЛУТА

15.10, бр. 2227, стр. 4

У оквиру Дечје недеље, у Библиотеци «Глигорије Возаревић» одржан је дечји јесењи сусрет под називом «Да ли то градом јесен лута».

- ПРОМОЦИЈА КЊИГЕ РЕПОРТАЖА

15.10, бр. 2227, стр. 9

У Народној библиотеци „Симеон Пишчевић“ у Шиду одржана је промоција књиге „Приче наших дана“.

- КЊИГА НЕМА АЛТЕРНАТИВУ

22.10, бр. 2228, стр. 4

О додели награде «Доситеј Обрадовић».

- ЧУВАР ТРАДИЦИЈЕ ЧИТАЊА

22.10, бр. 2228, стр. 10

Народна библиотека «Доситеј Обрадовић» у Старој Пазови свечано обележила 125. година библиотеке.

- ШИРОКИ ОСМЕХ МАТИЈЕ БЕЋКОВИЋА

12.11, бр. 2231, стр. 4

У Српској читаоници у Иригу представљен чувени академик и познати српски поета Матија Бећковић.

- СТИХОВИ О ЉУДСКОЈ СУДБИНИ

12.11, бр. 2231, стр. 6

У Библиотеци «Глигорије Возаревић» одржана промоција збирке песама Горана Вида Лакића.

- РОМАН О КНЕГИЊИ МИЛИЦИ

12.11, бр. 2231, стр. 11

У Библиотеци «Глигорије Возаревић» одржано је књижевно вече Љиљане Хабјановић Ђуровић.

- ПРОМОЦИЈА КЊИГЕ И ФИЛМА ЈОВАНА РАДУНОВИЋА

26.11, бр. 2233, стр. 10

У Народној библиотеци «Доситеј Обрадовић» у Старој Пазови одржана промоција збирке поезије «Молитва за Агату» и филма «Дечак и генерал».

- ПРОМОЦИЈА КЊИГЕ „ПРЕКРАЈАЊЕ СТВАРНОСТИ“

3.12, бр. 2234, стр. 6

У оквиру акције Библиотеке „Глигорије Возаревић“ – Сусрети са завичајним ствараоцима, организована је промоција књиге „Прекрајање стварности“ аутора Јелене Богосављевић.

- ПРОГРАМИРАНА ПЉАЧКА ДУШЕ И ТЕЛА

17.12, бр.2236, стр. 4

У организацији Народне библиотеке „Др Ђорђе Натопшевић“ и Месне заједнице Инђија, одржана је трибина на тему деловања секти.

- МОНОГРАФИЈА МИТРОВАЧКЕ БОЛНИЦЕ

17.12, бр.2236, стр. 6

У сремскомитровачкој Библиотеци „Глигорије Возаревић“ представљена је монографија „Болница у Сремској Митровици (1824-2002) чији је аутор др сци мед. Федор Маринковић.

- ОБЕЛЕЖЕН ДАН УСТАНОВЕ

24.12, бр. 2237, стр. 9

Народна библиотека „Симеон Пишчевић“ у Шиду обележила дан установе.

- КЊИГЕ ЗА НАЈБОЉЕ РАДОВЕ

24.12, бр. 2237, стр. 10

Поводом 125 година Библиотеке у Старој Пазови уручене су награде за литерарне радове ученицима основних школа.

- НОВЕ КЊИГЕ И ЧИТАОЦИ

31.12, бр. 2238, стр. 10

Информација о набавци нових књига у протеклој години у Народној библиотеци „Симеон Пишчевић“.

„МИТРОВАЧКЕ НОВИНЕ“
о библиотекарству у 2003. години

- НОСТАЛГИЈА У 36 СЛИКА

28.12. бр. 59, стр. 6

У Библиотеци „Глигорије Возаревић“ отворена је изложба слика под називом „Етнографски мотиви“ др Бране Иванковића.

- СЛИКЕ И ЦРТЕЖИ ИВАНЕ ПРОКОПОВИЋ

4.2, бр. 60, стр. 6

У оквиру Сусрета са завичајним ствараоцима, у Библиотеци „Глигорије Возаревић“ отворена је изложба ликовних радова Иване Прокоповић.

- ПРАЗНИК КЊИГЕ

11.2, бр. 61, стр. 6

У оквиру обележавања Дана Библиотеке „Глигорије Возаревић“ одржана је промоција књиге *Укоп оца* аутора Младена Маркова.

- ШПАЊИИ ПОДВОДНИ СВЕТ

1.4, бр. 68, стр. 4

Библиотека „Глигорије Возаревић“ је уприличила сусрет са сликаром Предрагом Шпањевићем Шпањом.

- ПРЕВЛАДАВАЊЕ ПРОШЛОСТИ У ВОЈВОДИНИ

8.4, бр. 69, стр. 10

У Библиотеци „Глигорије Возаревић“ одржана је промоција књиге „Превладавање прошлости“ професора Филозофског факултета у Београду, др Владимира Илића.

- ЗАШТО ЂАЦИ НЕ ЧИТАЈУ

6.5, бр. 73, стр.2

Матична служба Библиотеке „Глигорије Возаревић“ организовала је семинар за школске библиотекаре на тему „Читалачка интересовања ученика основних и средњих школа“.

- СЛИКЕ ВЕСНЕ РАНЂЕЛОВИЋ БАРТОШ

27.5, бр.76, стр. 6

Информација о изложби слика Весне Ранђеловић у Библиотеци „Глигорије Возаревић“.

- ФРУШКОГОРСКА ТАЈНА

3.6, бр.77, стр. 6

У читаоници Библиотеке „Глигорије Возаревић“ одржана је промоција романа „Тајновита гора“ аутора Предрага Бањеглава.

- ДОСАЊАНИ СНОВИ

24.6, бр. 80, стр.4

У сремскомитровачкој Библиотеци одржана је промоција монографије *Пут до звезда* – ЖОК Срем.

- МИТ ЈУГОСЛОВЕНСТВА

15.7, бр. 83, стр. 6

Информација о одржаној промоцији књиге *Између самообмана и заблуда* аутора Предрага Протића.

- КЊИГЕ

21.10, бр.97, стр. 3

Кратка информација о промоцији књиге „Мале бајке и приче“ аутора Иванке Бараксадић-Кузминац.

- БИБЛИОТЕКА

11.11, бр. 100, стр. 3

У Библиотеци „Глигорије Возаревић“ у оквиру обележавања новембарских дана, одржани су Митровачки митровдански књижевни сусрети.

- МОНОГРАФИЈА

9.12, бр. 104, стр. 3

Обавештење о одржаној промоцији монографије *Болница у Сремској Митровици од 1824-2002*.

- БИБЛИОТЕКАРИ

16.12, бр. 105, бр. 2

У организацији матичне службе Библиотеке „Глигорије Возаревић“ одржан је стручни састанак за библиотекаре Срема.

Златко Пашко, виши библиотекар
Народна библиотека „Доситеј Обрадовић
Стара Пазова

“ПАЗОВАЧКЕ НОВИНЕ“

о библиотекарству 2003. године

МАРКОВ У ПАЗОВИ . – март, бр.83, стр. 7

Младен Марков, лаурет НИН-ове награде критике за роман године, гостовао у Библиотеци у Старој Пазови.

ДВА САТА ПСИХИЧКЕ ТЕРАПИЈЕ . – април-мај, бр. 84-5, стр. 40

Академик Владета Јеротић гост библиотеке “Његош“ у Новој Пазови.

ПУНО ЈУБИЛЕЈА-МАЛО ПАРА . – октобар, бр.90, стр.48

Опширан текст поводом 125. годишњице првог читалишта у Старој Пазови.

БИБЛИОТЕКА У КНЕЗ МИХАЈЛОВОЈ . – октобар, бр.90, стр. 40

Предстоји преседење библиотеке “Његош“ у Новој Пазови.

КЊИГЕ У САЛИ ЗА СТОНИ ТЕНИС / Ј./Лован/ В./Вуковић/ .

– новембар, бр. 91, стр. 47

Завршен обиман и мукотрпан посао преседења библиотеке “Његош“ у Новој Пазови.

**РАДНИЦИ У БИБЛИОТЕКАМА СРЕМА
У 2003. ГОДИНИ**

**БИБЛИОТЕКА " ГЛИГОРИЈЕ ВОЗАРЕВИЋ" СРЕМСКА
МИТРОВИЦА**

1. Живка Матић, управник
2. Весна Петровић, библиотекар саветник
3. Зорица Мишчевић, виши библиотекар
4. Снежана Лађиновић, виши библиотекар
5. Мирјана Пејновић, библиотекар
6. Даница Кулићан, библиотекар
7. Драгана Нешковић, библиотекар
8. Ружица Станковић, библиотекар
9. Душанка Милорадић, библиотекар
10. Милијана Барјактаревић, библиотекар
11. Весна Спасојевић, библиотекар
12. Моравка Тодић, библиотекар
13. Љубица Васиљевић, самостални виши књижничар
14. Борка Беуковић Ћосић, виши књижничар
15. Бранислав Радивојевић, књижничар
16. Светислав Радосављевић, књижничар
17. Бисерка Хајдуковић, самостални књижничар
18. Марија Дражић, књижничар
19. Евица Домазет, самостални књижничар
20. Андреја Врањеш, књижничар
21. Снежана Тинтаровић, књижничар
22. Милица Милошевић, књижничар
23. Злата Теодосић, књиговођа
24. Гордана Васелек, секретар-благајник
25. Катица Милинковић, спремачица- курир
26. Смиљка Радишевић, спремачица

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА "ДР ЂОРЂЕ НАТОШЕВИЋ"
ИНЂИЈА

1. Весна Степановић, директор
2. Лепосава Радојевић, библиотекар
3. Бранко Ђургуз, библиотекар
4. Марковић Радмила, библиотекар
5. Љиљана Веслиновић, библиотекар
6. Гордана Биљетина, самостални виши књижничар
7. Радмила Дражић, виши књижничар
8. Милена Тешић, виши књижничар
9. Катарина Вуксановић, виши књижничар
10. Надежда Девић, књижничар
11. Милена Кепић, књижничар
12. Мирјана Соколовић, књижничар
13. Јелена Биљетина, књижничар
14. Јасмина Живковић, књижничар
15. Димитрије Чортан, сарадник на техничкој реализацији изложби
16. Зорица Кнежевић, књиговођа
17. Јадранка Миленковић, курир-спремачица

СРПСКА ЧИТАОНИЦА ИРИГ ИРИГ

1. Весна Ћосић, директор
2. Драгослав Илкић, библиотекар
3. Ержебет Вукмановић, самостални књижничар
4. Наталија Влаховић, књижничар
5. Бранислав Јовичић, самостални књижничар
6. Нада Недић, административни радник
7. Душанка Кекић, спремачица-курир

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА ПЕЋИНЦИ

1. Биљана Јеремић, самостални књижничар - в.д. директора
2. Славица Живић, библиотекар
3. Миланка Андрејић, књижничар
4. Драган Филиповић, књижничар
5. Олгица Богдановић, библиотекар

ГРАДСКА БИБЛИОТЕКА РУМА

1. Милена Освалд, директор
2. Милан Зељак, библиотекар
3. Мирјана Виоглавин, библиотекар
4. Невенка Мрђа, библиотекар
5. Љиљана Савић, библиотекар
6. Мика Симић, библиотекар
7. Стеван Ковачевић, библиотекар
8. Нада Васић-Косановић, књижничар
9. Мира Јуришић, књижничар
10. Драган Јанковић, књижничар
11. Бранко Мркшић, админ. радник
12. Милка Јовановић, помоћни радник

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА "ДОСИТЕЈ ОБРАДОВИЋ"
СТАРА ПАЗОВА

1. Ратко Чолаковић, библиотекар саветник - директор
2. Златко Пашко, виши библиотекар
3. Богдана Маринковић Гајин, библиотекар
4. Наташа Филип, библиотекар
5. Оља Радојковић, виши књижничар
6. Јелена Четник, књижничар

7. Татјана Вучковић, књижничар
8. Драгана Живковић, књижничар
9. Олгица Суботић, књижничар
10. Златија Марковић, виши књижничар
11. Марија Хлебјан, књижничар
12. Наташа Поткоњак, књижничар
13. Ана Николин, књижничар
14. Славица Босанчић, књижничар
15. Радмила Васић, књижничар
16. Љиљана Туран, књижничар
17. Евица Нинковић, књижничар
18. Александар Градић, књижничар
19. Бранко Спирић, књижничар
20. Светлана Парезановић, секретар - благајник
21. Биљана Црвеначки, шеф рачуноводства
22. Душанка Котараш, спремачица
23. Марија Кесер, спремачица - курир

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА
„СИМЕОН ПИШЧЕВИЋ“ ШИД

1. Слободан Теодоровић, директор
2. Горана Шкробот, библиотекар
3. Славица Варничкић, самостални виши књижничар
4. Љубица Кепчија, књижничар

